

Karkerên hemû
welatan û
gelên bîndest,
yekbîn!

riya azadi

Çileyê Pêşin 1987
Çileyê Paşin 1988
Hejmar 111-112
Aralık 1987
Ocak 1988
Sayı 111-112

Organa Komita Merkezi ya Partiya Sosyalist a Kurdistanê Tirkîyê

ZORBA ÖZAL İKTİDARI BİR AZINLIĞA DAYANIYOR

Anayasa Mahkemesi'nin kararı Bay Özal'ın erken seçime ilişkin hesap ve hilelerini boşa çıkarmaya yetmedi. Mecliste parmak çoğunluğunu elde tutan Özal, anti-demokratik seçim yasasındaki kimi boşlukları da giderdi, baraj engellerini ve kontenjan oyunlarını güvenceye aldı, tepkilere aldırılmadan 29 Kasım'ı seçim tarihi olarak belirledi. Sonuç ise beklendiği gibi çıktı. ANAP, yüzde 36 oyla mecliste üçte ikiyi yakın bir çoğunluk sağladı.

ANAP, hükümet olanaklarını, yüklü fonları ve televizyonu gereği gibi kullandı. Kitleleri birkez daha 12 Eylül öncesinin "terör ve anarşi" ortamı ile ürkütmek için yoğun propaganda yaptı ve tertiplere girişti. Ara seçimler öncesinde olduğu gibi, bu kez de ANAP binalarında bombalar patladı. Birtakim gizli ellerin marifeti olan bu eylemler yine her zaman ki gibi sola yüklendi. Sosyal demokrat denen kesimin bölünmüşlüğü ise ANAP'ın işini daha da kolaylaştırdı.

Bay Özal şimdi "zaferiyle" övünüyor. Ne var ki, gerçekte bu bir zafer değil. Halkın büyük çoğunluğu Özal'a ve onunla birlikte arkasındaki güçlere, 12 Eylül rejimine, yoğun sömürü ve baskı çarkına hayır demiştir. Özal, gerçekte bir azınlık hükümeti kuracak. Erbakan'ın deyişiyle, o, "iktidarı gaspetmiştir".

Diğer yandan, seçim yasasında sözkonusu baraj engelleri ve kontenjan hileleri yeralmasa, muhalefet çok erken bir tarihte seçime zorlanmasa, Bay Özal televizyonu, yüklü fonları, hükümet olanaklarını bu denli tek yanlı ve pervasızca kullanmasa da, bu seçim yine demokratik olmayacaktı. Sol partilerin yasaklı, zindanların politik tutuklularla dolu, ve işkence çarkının aralıksız işlediği bir toplumda "özgür seçimler"den, "demokrasi"den söz etmek bir sahtekarlıktır. Demokratik bir seçim, ancak düşünce, basın, örgütlenme özgürlüğünün herhangi bir kısıtlama altında olmadığı özgür bir ortamda gerçekleşebilir. Türkiye'deki bugünkü rejim ise peçeli bir fa-

şizmden başkası değildir.

Türkiye'deki durum ve son seçimler ortaya koyuyor ki, burjuvazi salt kendi partileri arasında bir seçim oyununu bile kurallarına uygun oynayamıyor. Bu da elbet, peçeli faşizmle burjuva demokrasisi arasındaki farktır.

Seçimler ve son dönemin olayları bir tüm olarak, Türkiye'de "sosyal demokratlık" adına ortaya çıkan kesimin zaafalarını da birkez daha ortaya koydu. Biz elbet bu kesimden

halkın sorunlarına çözüm getirecek tutarlı bir program ve politika beklemiyoruz. Ama o, burjuva demokrasisinin gerçekleştirilmesine yönelik olarak bile tutarlı ve mücadeleci olma yeteneğinden yoksundur.

Bay Ecevit, sözde "gerçek" anlamda bir sosyal demokrat hareketi örgütleme çalışıyordu. Ne var ki, onun 12 Eylül'ün başından bu yana izlediği çizgi, herşeyi kendisinde merkezileştiren, itici, dağıtıcı bir (Devamı 15. sayfada)

"Savaşsız Bir Dünya Yaratıyoruz"

Sovyetler Birliği ile ABD arasında kısa ve orta menzilli füzelerin ortadan kaldırılmasını öngören tarihi anlaşma imzalandı. Silahsızlanma yolunda önemli bir kilometre taşı oluşturan olay, bütün dünyada büyük sevinç yarattı.

İki ülkenin kaldırılmasına karar verdikleri nükleer silahlar, 500 ile 5000 km arası menzilleri olan ve INF (Ara Nükleer Kuvvetler) olarak adlandırılanlardır. Bu tür silahların konumlandırılmış olanları ve depolarda saklananların tümü yok edilecek. Buna göre Sovyetler Birliği'nin elinde bulunan 1000 adet LRINF (uzun orta menzilli) ve 1000 adet de SRINF (kısa orta menzilli) füze ile ABD'nin 800 füzesi imha edilecek. Bu 800 füzenin dökümü şöyle: 256 Cruise, 108 Pershing-2, 72 Pershing-1 (F. Almanya'dakiler), 364 Pershing-2 ve Cruise ise Amerika'da depolarda bekletiliyor.

Varılan anlaşmaya göre, taraflar birbirlerine kaç silahın nerede bulunduğunu, hangi fabrikada üretildiğini kapsayan açıklamalar yaptılar. Taraflar, birbirlerine gösterdikleri yerlere gidip füzelerin sayılarını kontrol edecekler. Füzelerin tümü 3 yıl içinde (1990'a kadar) imha edilecek. Aynı füzelerin gizlice yeniden üretimini önlemek üzere karşılıklı denetici gruplar oluşturulacak ve bu gruplar füzelerin yapıldığı fabrikalarda giriş-çıkışı kontrol edecekler.

Hangi Silahların Üzerine Oturuyoruz?

Bilindiği gibi, konvansiyonel silahlar dışında, üç tip nükleer silah var:

- 1- Taktik nükleer (menzilleri 30-500 km arası),
- 2- INF olarak bilinen kısa ve uzun menzilli silahlar,
- 3- Stratejik ve balistik füzeler (menzilleri 500-10000 km arası).

Birinci grup silahları bir devlet savaşında bizzat kendi toprakları üzerinde kullanabilir. Dolayısıyla kullanan ülke kendi halkını nükleer bombanın felaketiyle karşı karşıya bırakacaktır.

Yok edilmesi kararlaştırılan ikinci grup füzelerin tahrip gücü daha fazla. Pershing-2'lerin hedeflerini 15 dakikada ve 50 metre farkla vurabildikleri düşünülürse, felaketin boyutları daha iyi anlaşılır. Ayrıca durdurulmaları olanaksız.

(Devamı 15. sayfada)

Sürgünlere Karşı Kampanya Başarılı Geçti • Jıyan/DANİMARKA

Sömürgeci-faşist rejimin ülkemiz Kürdistan'da başlatmış olduğu sürgün planına karşı açtığımız geniş kampanya başarılı bir şekilde sona erdi.

12 Eylül faşist rejimi halkımızı topyekün yok etmek amacıyla çok yönlü planlara başvurdu. Operasyonlar, işkenceler, köy meydanlarındaki dayaklar, yığınsal tutuklamalar, ticari hayata konan kısıtlamalar, PKK provakasyonu, toplama kampları, köy korucuları, özel timler, toplu sürgünler, Avrupa kentlerinde sahneye konan oyunlar vb. hep 12 Eylül planlarının birer parçasıdır. Faşist rejim söz konusu planlarla halkımıza ve devrimci mücadeleye önemli zararlar verdi; ama halkın direncini kıramadı, kıramayacaktır.

Geçtiğimiz Temmuz ayında SOL BİRLİK-Danimarka Komitesi ve içinde partimizin de bulunduğu Türkiye ve Irak Kürdistanı'ndan 10 Kürdistanlı örgütten oluşan KÜRDİSTAN DAYANIŞMA KOMİTESİ'nce bir kampanya başlatıldı. Kampanyanın başladığı günlerde Saddam rejimi de Irak Kürdistanı'nda halkımızı bir kez daha sürgüne tabi tuttu. Bu nedenle başlattığımız kampanya Irak ve Türkiye Kürdistanı'ndaki sürgünlere karşı yürütüldü.

Altı aylık süre içinde bir basın toplantısı yapıldı, konu hakkında iki broşür çıkarıldı, ayrıca Türk basınında çıkan yazı ve gazete kopyelerinden bir broşür yapıldı. Bu broşürler Danimarka basınına, milletvekillerine, Dışişleri Bakanı'na, Adelet Bakanı'na, siyasi partilere, sendikalara, Danimarka-Uluslararası Af Örgütü Şubesi'ne ve daha bir çok tanınmış kişi ve kuruluşa dağıtıldı. Yine bu süre içinde yapılan toplantılarda konu gündeme getirildi. Danimarka demokrasi güçlerinin dayanışmaları talep edildi. Kampanya 5 Aralık'ta Kopenhag şehrinde yapılan bir konferansla sonuçlandı. Konferansa Irak Kürdistanı'ndan Dr. Kemal Fuat, T. Kürdistanı'ndan Malmisanij konuşmacı olarak katıldılar. Konferansta Danimarka Komünist Partisi ile Sol Sosyalist Partisi adına birer temsilci konuşma yaptılar. Yaklaşık 150 kişi konferansı izledi. Konferans sonunda ekteki sonuç bildirgesi yayınlandı. Öte yandan KOMKAR-Danimarka da bu süre içinde benzer girişimlerde bulundu, ayrıca Türkçe-Danimarkaca sürgünleri kınayan pullar çıkarıldı. Geniş bir pullama yapıldı.

Yoldaşça Selamlar.

SONUÇ BİLDİRGESİ

5 Aralık 1987 günü, Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da toplanan konferansımız, gündemindeki konuları tartıştı; konferansın ana konusu olan "Kürdistan'daki sürgünleri", Kürdistan halkına karşı uygulanan yeni bir asimilasyon girişimi olarak değerlendirdi.

Konferansımız, Türkiye'deki mevcut yönetim başta olmak üzere Kürdistan'ı aralarında bölüşen gerici devletlerin zaman zaman, yeni isimler altında, yeni yasa ve kararnamelerle Kürt halkını asimile etmek için çaba gösterdiklerini, sürgüne tabi tuttuklarını, soykırımı uyguladıklarını, toplu kamplara hapsettiklerini, dil ve kültürünü yasakladıklarını ve tüm bunların insan haklarını, Helsinki Sonuç Bildirgesi'ni, Birleşmiş Milletler kararlarını hiçe sayan uygulamalar olduğunu belirtir.

Konferansımız Kürt halkı üzerindeki her türlü baskı, sürgün ve toplu katliamı yapan devletleri şiddetle protesto eder, Kürt halkının kendi kaderini özgürce belirleme mücadelesini haklı ve meşru bir mücadele sayar, Danimarka ve dünya kamuoyunu, Kürt halkının bu meşru mücadelesine destek vermeye çağırır.

Konferansımız, suni gerekçelerle Kürt halkını yurdundan zorla süren zorba devletlerin bu uygulamaya derhal son vermelerini ister.

YURT DIŞINDAKİ GENÇLER VE BEDELLİ ASKERLİK

Cıwan

Yurt dışında yaşayan Türkiye ve T. Kürdistanı'ndan gençlerin sorunlarının birisini bedelli askerlik teşkil ediyor.

Bilindiği gibi, bedelli askerlik ilk kez 12 Eylül öncesi Demirel iktidarı döneminde gündeme getirilip, yürürlüğe girdi. Buna göre yurt dışında kalıp, oturma müadesine sahip ve askerlik çağına gelmiş olan Türkiyeli gençler 10.500 DM karşılığında normal süreli askerlik yerine 2 aylık "temel eğitimden" geçirilecekti.

Bu uygulamaya geçmenin temel nedeni ise ekonomiktir. Çünkü bedel sayesinde yüksek miktarda döviz elde edilebiliyor. Daha sonra bedel iki kat artırılıp 20.000 DM'ye yükseltildi. Ancak gençlerden gelen geniş tepki ve protestolardan dolayı tekrar 15.000 DM'ye düşürüldü. Açık ki bu parayı ödemek yurtdışındaki gençlerin ezici çoğunluğu için çok güç. Bu miktar gençlerin büyük kesiminin yıllık net gelirini bile aşmıyor. Hele hele birden fazla erkek çocuğun olduğu aileler için durum daha da kötü. Bedeli ödeyemeyenler 18 aylık normal süreli askerliği en geç 32 yaşına kadar yapmak zorundalar. Bunu yapmak zorunda kalan gençler ise bir dizi zorluklarla karşılaşmıyorlar.

Böylesine uzun bir süre Türkiye'de kalmakla oturma müadesini kaybetme tehlikesi doğuyor. Ayrıca bu gençler iş yerlerinden de oluyorlar. Ekonomik krizin olduğu, işsizliğin kol gezip 4 milyonu aştığı ortamda bunun ne anlama geldiği açık.

Parayı zar-zor, borçlanarak, kredi alarak, bir araya getirip bedelli askerlik yapan gençler için durum pek farklı değil. Onlar da işinden olma

tehlikesiyle yüz yüzeler. Ayrıca bu gençler "temel eğitim" adı altında 2 ay boyunca gerici, ırkçı ve faşist bir eğitimden geçiriliyor, Kürt düşmanlığı yapılıyor, Türk ordusunun niteliği ise zaten ortada: halk düşmanlığı, baskı, işkence, katliam, yayılma, işgal... O, halklara ve ilerici güçlere, özellikle de Kürt halkına karşı kullanılıyor. Orta Doğu'da NATO'nun jandarmalık rolünü üstleniyor, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelere, ilerici hareketlere karşı düşmanlık güdüyor, Kürdistan'ın diğer parçalarına saldırıyor. Üstelik gençlerden koparılan para yine halktan yana yatırımlar için değil, halka karşı, militarist amaçlar için kullanılıyor.

Türkiye, yurt dışında kalan gençlere askerlik yaptırmada ısrarlı iken, birdizi Avrupa ülkeleri yurt dışında kalan gençlerini askerlikten muaf tutuyor. Üstelik bu ülkeler bedel diye bir şey de istemiyorlar. Örneğin İspanya, İtalya, Yunanistan ve başka ülkeler yurtdışında kalan genç vatandaşlarını askerlikten muaf tutuyor.

3 Aralık 1987'de Hürriyet'te çıkan bir habere göre Türkiye Savunma Bakanı Yavuztürk "Yurtdışında olup da Türkiye'ye bedelli askerlik yapanlar için ödemede hem adil bir uygulama yoluna gideceğiz, hem de bu bedelin miktarını vatandaşlarımızın kaldırabileceği bir düzeye indireceğiz" dedi. Bir kere bu sözlerle Yavuztürk bizzat şimdiye kadar yapılan bedel uygulamasının adil olmadığını, ayrıca bedel miktarının çok yüksek olup, gençlerin onu kaldıramayacaklarını açıklıyor. İkincisi ise bedelin bizzat kendisi adil değildir. Bedel aracılığıyla gençler sömürülüyor, maddi sıkıntılara itiliyor ve bir hayli başka zorluklara maruz bira-

(Devamı 14. sayfada)

AÇIKLAMA

Yurt dışında çıkan 15 günlük bir gazetenin 25.12.1987 tarihli sayısında, Partimizle Apocular arasında bir görüşme yapıldığına ilişkin bir haber yer almıştır.

Haber tümüyle yalandır. Partimizle Apocular arasında herhangi bir görüşme olmamıştır.

T K S P

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 39. Yıldönümü Nedeniyle

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER'E ÇAĞRIDA BULUNDUK

Birleşmiş Milletler Örgütü Genel Kurulu'nun 42. Dönem Toplantısı nedeniyle Newyork'a giden Parti temsilcimiz S. Azad yoldaş, insan haklarıyla ilgili çeşitli uluslararası kuruluşlarla ve çevrelerle görüşerek halkımızın durumunu anlattı; ayrıca, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin kabulünün 39. Yıldönümü nedeniyle BM. Genel

Sekreteri Peres de Cuellar'a Partimiz adına yazılı çağrı da bulundu.

Söz konusu başvuru, aynı zamanda BM üyesi ülkelerin daimi temsilciliklerine, uluslararası kuruluşlara ve bastına da iletildi.

İngilizce'den çevrilen çağrı metnini aşağıda yayınlıyoruz.

10 Aralık 1948'de Genel Kurul tarafından kabul edilen ve tüm halklar ve uluslar için ortak bir kazanım olan İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 39. yıldönümü nedeniyle dikkatinizi bugün Türkiye'deki Kürt halkının durumuna çekmek istiyorum. Türk devleti, Kürt halkına karşı başvurduğu hertürden baskı yöntemleriyle temel insan hak ve özgürlüklerini kaba biçimde ihlal ediyor ve böylece İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ne sürekli olarak ters düşüyor.

Kürdistan'ın en büyük parçası Türkiye sınırları içinde kalmıştır. Bu parça Türkiye'nin toplam yüzölçümünün yaklaşık üçte biri kadardır. Türkiye Kürdistanı'nın bugünkü 12 milyon nüfusunun yüzde 90'dan fazlası Kürttür. Türkiye'nin diğer bölgelerine dağılanlarla birlikte, bu devletin sınırları içinde yaşayan Kürtlerin toplam sayısı 14 milyonu aşır.

Temel insan haklarına büyük sınırlamalar koyup onları kullanılamaz hale getiren Türk anayasası, Kürtçeyi "yasadil" sayıyor. Türk hükümeti Kürt halkının varlığını, onun dilini, kültürünü, tarihini bile inkar ediyor. Türk anayasası, rejimin Kürt halkına karşı tüm gayriinsani ve zorba uygulamalarına yasal bir kılıf getiriyor.

19 Temmuz 1987'de Siirt, Mardin, Hakkari ve Diyarbakır illerinde sıkıyönetim kaldırıldı; ancak bu illerde olağanüstü hal ilan edildi. Şimdi Kürdistan'ın 11 ilinde olağanüstü hal geçerli. Özal hükümeti bu 11 il için, olağanüstü yetkilere sahip "Olağanüstü Hal Bölge Valiliği" oluşturdu. Özel Vali özel güvenlik güçlerine, Milli İstihbarat Örgütü'ne (MIT) kumanda ediyor, Kürt köylerini boşaltıp başka yere nakledebiliyor (ki bu, Kürtlerin kitlesel olarak Türkiye'nin Batı bölgelerine sürülmesi demektir); kamu görevlilerini azledebiliyor; eylem ve kararları tümüyle hertürlü yargının denetimi dışında kalıyor. Bu, sivil biçimler altında sıkıyönetimin sürmesinden başka birşey değil. Bölge valisi, Türk sömürgeci rejiminin Kürdistan'daki temsilcisidir.

Cumhuriyetin kuruluşundan önce ve sonra, Türk yönetimi Kürt halkına karşı birçok kez soykırımlara girişti ve kitlesel sürgünlere başvurdu.

Hükümet, güvenlik gerekçesiyle Irak, İran ve Suriye sınırlarındaki birçok Kürt köyünü boşalttı ve sakinlerini Türkiye'nin batı illerine sürgüne gönderdi. Bu uygulama halen devam ediyor. Benzer sürgünler Kürdistan'ın iç kesimlerinde de yapılıyor. Türk hükümeti, Şubat 1987'de Tunceli ilinden 234, Erzincan ilinden ise 250 kadar köyün halkını batıya sürgün kararı çıkardı. Bunların ikisi de Kürt illeridir. Karara göre, sürülen Kürtler batıda Mersin, Antalya, Muğla, İzmir gibi illere yerleştirilecekler.

Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP), Türk hükümetince Kürt halkını kitle halinde sürgün etmenin bir başka vesilesi yapılmaktadır. Bölge sakinleri, kendi bölgelerindeki uygun alanlara yeniden yerleştirilme yerine, Türkiye'nin batısına sürülmekte; buna karşılık, hükümet, Kürtlerden boşaltılan topraklara kuzeyden (Karadeniz Bölgesi'nden) getirdiği insanları yerleştirmek istemektedir.

Şunu belirtelim ki, bu sürgün planı, Türk hükümetlerinin, 1923 yılından beri süregelen, Kürt halkını yoketme planlarının bir parçasıdır.

Türk hükümeti Kürt halkının kendi dilinde eğitim hakkını, kültürünü; kendi dilini özgürce konuşma ve basını yayın haklarını; politik özgürlüklerini; ekonomik, bilimsel ve teknolojik gelişmeden yararlanma ve kendi kaderini özgürce belirleme haklarını tanımamaktadır.

Uluslararası Af Örgütü'nün 1987 yılına ait raporları ile Helsinki Gözleme Komitesi'nin Aralık 1987 tarihli raporu, Türk devletinin Kürt halkına karşı yaptıklarıyla insan haklarını nasıl ağır biçimde ihlal ettiğini ortaya koyuyor.

Tüm bu nedenlerle, sizden, temel insan hakları ağır biçimde ihlal edilen Kürt halkının durumunun gözönüne alınıp tartışılmasını istiyoruz.

Kürt sorununun Birleşmiş Milletler Örgütü Genel Kurulu'nun gündemine getirilmesinin gereğini birkez daha vurguluyoruz.

İnsan haklarının gerçekleşmesiyle ilgilenen BM üyelerinden, Kürt sorununun Genel Kurulu'nda tartışılmasına olanak verecek bir kararı desteklemelerini istiyoruz.

KÜRTÇE KONUŞAN 70 ÖĞRENCİ OKULDAN ATILDI • Çiya

İdil Yatılı Bölge Okulu'nda Kürtçe konuştukları için 70 öğrenci okuldan atıldı, 30 öğrenciye de ihtar cezası verildi. Okuldan atılan öğrencilerin velilerine, çocuklarının okulun disiplin kurallarına uyum sağlamadıkları gerekçe olarak gösterildi.

1977 yılında öğrenime açılan İdil Yatılı Bölge Okulu'nda, çevredeki okulsuz Kürt köylerinden gelme 500 kadar öğrenci okumaktaydı.

Faşist rejim, doğal olarak yatılı bölge okullarında da elattı. Müdürlük makamına, hemen her yerde subaylar getirildi. Öğretmenlerin bir bölümü sürgün edildi.

İdil Yatılı Bölge Okulu Müdürlüğü'ne de 1985 yılında bir binbaşı getirildi. Okulda askeri bir disiplin kuran binbaşı, Kürtçe konuşulmasını da yasakladı, izinler kısaltıldı, disiplin cezaları arttırıldı. Sözde "Atatürk ilke ve inkılaplarını" öğretme adına, çocuklar birer robot haline getirilmek istendi.

Ne var ki bu da, Kürt çocuklarına dillerini unutturmaya yetmedi. Bunun üzerine okulun faşist yönetimi, öğrencileri okuldan atmaya yöneldi.

Bunun da kendileri için çözüm olmadığı açık. Onlar, bu yatılı bölge okullarını Kürt öğrencilerini assimile için açmışlardı. Bu da dertlerine çare olmadı demek.

İSPANYA TELEVİZYONU'NUN KÜRDİSTAN'A İLİŞKİN PROGRAMI

H. Boti Yoldaşla Yapılan Söyleşi

İspanya'nın Katalonya bölgesine yayın yapan ve yaklaşık 10 milyon kişinin izleyebildiği 3. Kanal televizyonu, geçtiğimiz 29 Kasım Pazar günü, Türkiye'de yapılan son seçimleri ve Kürdistan'ı konu edinen bir program yayınladı. Program 30 Kasım günü tekrar edildi.

Programın Kürdistan'la ilgili bölümünde, Partimizin temsilcisi H. Boti yoldaşla yapılan bir söyleşiye de yer verildi.

Program yapımcıları seçimlerden 15 gün kadar önce Türkiye'ye gittiler. İstanbul'da ve Ege'de oldukları dönemde hiçbir sorun çıkmadı; insanlarla rahat ilişki kurdular, tarihi yerleri görüntülediler. Ama Kürdistan'a gittiklerinde durum değişti. Diyarbakır'a indiklerinde polis ekibi onları karşıladı. Ve o andan itibaren peşlerini bırakmadı. Diyarbakır'da kaldıkları sürece polis gözetimi altında oldular. Bu yöredeki insanlarla konuşmanın yasak olduğu kendilerine söylendi. Yalnızca bazı tarihi yerlerle bir düğünü görüntülemelerine izin verildi.

Televizyon ekibi, Kürdistan'la, Kürt halkıyla ilgili birşey öğrenemedi geri döndü. Ekiptekilerden biri şöyle diyordu: "Halkla ilişki kurmamıza izin vermediler; ama biz Kürt halkına yapılan farklı muameleyi ve Türk hükümetinin Kürdistan'a ilişkin korkusunu görüp yaşadık. Türkiye'de demokrasinin varlığından söz edilemez."

İspanya televizyonu'nun H. Boti yoldaşla yaptığı söyleşiyi özet olarak aşağıda veriyoruz:

Soru: Seçimleri nasıl değerlendiriyorsunuz? Kürt halkı açısından bu seçimlerin ne yararı olacak?

H. Boti: 29 Kasım seçimleri adil ve demokratik değildir. Gerçek sol partiler, Kürt yurtsever örgütleri yasaklıdır ve seçime katılamıyorlar. Cezaevlerinde binlerce politik tutuklu var ve bunlar işkence ve baskı görüyor. Özellikle Kürdistan'da azgın bir devlet terörü esiyor. Türkiye'de düşünce, basın, örgütlenme özgürlüğü gerçekte yalnızca küçük bir imtiyazlı grup için var; halkın ezici çoğunluğu ise bundan yoksun. Böylesi bir ortamda yapılan seçimler Kürt halkına ne getirebilir?

Soru: 1980 sonrasında Kürt halkının durumunda bir değişme oldu mu?

H. Boti: 1980 öncesi de Kürt halkı üzerinde baskılar az değildi. Ama darbeye birlikte baskılar daha da arttı ve halkımızın durumu daha da kötüleşti. Kürdistan'da jandarmanın polisin, birkaç kez basmadığı, halkına toplu işkence etmediği, kötü davranmadığı köy yoktur. Bugün ise halkımız yeni bir sürgün tehdidi ile yüzyüze. Kürdistan'da olağanüstü hal devam ediyor. Kürt ilelerini kapsayan bir Bölge Valiliği oluşturuldu. Özel bir kolordu, polis ve jandarma birlikleri bu valiye bağlı ve onun sınırsız yetkileri var.

Soru: Kürtçe konuşmak serbest mi? Kürtçe kitaplar basılabiliyor mu? Kürt kültürü konusunda hükümetin politikası ne?

H. Boti: Türk devleti, başından bu yana, Kürt kültürünü yoketmeye, Kürt dilini unutturmaya çalışıyor. Yönetim Kürt halkının varlığını inkar ediyor.

Kürtçe konuşmak bile suç sayılıyor; Kürtçe kitapların, gazete ve dergilerin basımı, dağıtımı ise tümünden yasak. Böyle bir şey ağır sayılıyor ve 8 yıla, 15 yıla varan ağır hapis cezaları veriliyor.

Soru: Kürdistan'ın ekonomik durumu nasıl?

H. Boti: Kürdistan yeraltı ve yerüstü zenginlikleri bakımından dünyanın sayılı zengin ülkelerinden biri. Toprak tarıma ve hayvancılığa çok elverişli. Ülke petrol, krom, kömür, demir, bakır, diğer madenler ve akarsu kaynakları bakımından son derece zengin. Böyle olduğu halde halkımız yoksulluk içinde yaşıyor. Çünkü ülkemizin zenginlikleri yüzyıllardır yabancı güçler tarafından talan ediliyor. Ülkemizi işgal eden bu güçler, bize, ülkemizin zenginliklerinden yararlanma, onu geliştirme ve kendi kaderimizi özgürce belirleme hakkını tanımıyorlar.

Soru: Kürdistan'da feodal ilişkilerin hala canlı olduğu söyleniyor. Ülkenin geri kalmasında bu geri yapının da etkisi yok mu?

H. Boti: Feodal ilişkilerin hala canlı kalmasında yabancı boyunduruğunun payı büyük. Ülkemizi sömüren ve halka baskı yapan dış güçler, feodal güçlerle işbirliğini tercih ediyor, geri ekonomik ve sosyal ilişkilerin ömrünü uzatıyorlar. Bu işbirliği feodal şeflerin de işine geliyor; onlar da Kürt halkının bilinçlenmesine karşılar. Halkımız çifte sömürü altındadır.

Soru: Kürtlere bağımsızlık, federasyon veya otonomi gibi haklardan hangisi tanınabilir: Siz bunlardan hangisini Kürt halkı için daha yararlı

görüyorsunuz?

H. Boti: Kürtlerin varlığını bile kabul etmeyen Türk hükümeti, açık ki bu hakların hiçbirini tanımaya hazır, ya da istekli değil. O, bugün bile, hala halkımızı zor yöntemleriyle yok edebilmeyi tasarlıyor. Biz haklarımızı ancak mücadele ile kazanabiliriz. Partimiz, çözüm için, ya eşit iki cumhuriyetten oluşan demokratik bir federasyonun gerçekleşmesini, ya da Kürt halkının ayrılıp kendi devletini kurmasını zorunlu görüyor.

Soru: Türk halkının Kürt sorunu karşısındaki tutumu nedir? Siz iki halkın ilişkilerine nasıl bakıyorsunuz?

H. Boti: Politik çevrelerde Kürt sorunu karşısındaki tutum oldukça farklı. Burjuva partileri bu sorunu yok saymakta birbirleriyle yarışıyorlar. Türkiye'de şovenizmin ve Kürt halkını yok sayan devlet politikasının kökleri yığınlar arasında çok güçlü. Ama marksist sol, son yıllarda soruna ilgi duyar oldu ve Kürt halkının kendi kaderini tayin istemi bu çevrelerde genellikle destekleniyor. Biz emekçi Türk halkını Kürt halkının dostu olarak görüyoruz. Her iki halkın çıkarları özünde birdir. Barış, demokrasi ve özgürlük kavgası ortak. Bunun için her iki halkın ilerici, demokratik güçleri arasında sıkı bir dayanışmanın gereğine inanıyoruz.

Soru: Mustafa Kemal'i nasıl değerlendiriyorsunuz, Kürtlere karşı nasıl davrandı?

H. Boti: M. Kemal Kurtuluş Savaşı'nın başlarında Kürtlerin varlığını kabul ediyor ve onlarla bir ittifak politikası izliyordu. Bu nedenle de Kürtlerin meşru haklarının tanınacağını söylüyordu. Ne var ki savaş sonrasında bu sözlerini unuttu. O ve arkadaşları halkımıza karşı ırkçı, şoven, terörist bir politikanın şampiyonları oldular. Bu nedenle de Kürt halkı 1920-1940 arasında, Şeyh Sait, Ağrı, Dersim ayaklanmaları başta olmak üzere birçok kez ayaklandı; ama zafere ulaşamadı.

Soru: Kürt halkının kurtuluşu silahlı mücadele ile mi olacak? Şu anda durum bunun için uygun mu?

H. Boti: Halkımızın kurtuluşu çok yönlü mücadele ile olacak ve bunun içinde silahlı mücadele de var. En küçük hak istemimize bile terörle cevap veren düşmana karşı silahla direnmek meşru bir haktır. Ancak, zafere ulaşmak için silahlı mücadelenin zamanını iyi belirlemek gerekir. Devrimci güçler ve kitleler hazır değilken silaha sarılmak maceraya varır.

IUS 15. KONGRESİ HAVANA'DA TOPLANDI • M. ŞİYAR

Uluslararası Öğrenciler Birliği-IUS'in 15. Kongresi 16-20 Kasım tarihlerinde Küba'nın başkenti Havana'da yapıldı.

Uluslararası Öğrenciler Birliği'nin kongresine paralel olarak 18-22 Kasım tarihleri arasında da "Orta Öğrenim Gençliğinin Sorunları, IUS-Araştırma Servisi ve Dünya Öğrenci Konferansları" gerçekleştirildi.

127 ülkeden, 183 örgütü temsilen 463 delegenin yer aldığı Kongre ve Konferanslara, DHKD'den bir delegasyon katıldı. Kongre ve Konferanslara Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndan DHKD'nin yanısıra İGD, Genç Öncü ve KSSE'den de temsilciler katıldı.

Dünya öğrencilerinin değişik sorunlarının tartışıldığı bu kongre ve konferanslarda, IUS'in çalışmaları irdelendi, onlarca konuya ilişkin kararlar alındı ve örgütün yeni organları seçildi.

Kongre'de, DHKD'yi tanım bülteni, işkenceleri konu edinen bir broşür ve faşist rejimin yedi yıllık uygulamalarının sergilendiği ve dört dilde (İngilizce, Fransızca, İspanyolca ve Almanca) yayınlanan bir bildiri dağıtıldı, delegelerin Kürt gençliğinin ve ülkemiz Kürdistan'ın durumu ve sorunlarını kavramalarına yardımcı oldu.

DHKD delegelerinin de katıldığı tartışmalarda, 43 karardan üçünde Kürtlerin durumuna değinildi. "Avrupa, Kuzey Amerika ve Diğer Endüstrilemiş Ülkeler ve Öğrenci Hareketinin Görevleri" başlığını taşıyan 23 No'lu karar metninde "politik tutukluların salıverilmesi ve politik göçmenlerin serbestçe dönüşlerinin sağlanması, demokratik örgütler üzerindeki yasakların kaldırılması, Kürt ulusunun ulusal-demokratik haklarının tanınması ve Avru-

pa'da halen diktatörlük rejimiyle yönetilen tek ülke olan Türkiye'de demokratik hak ve özgürlüklerin restorasyonunun sağlanması" istendi. Aynı kararın sosyo-ekonomik yapıdaki sorunlar bölümünde de "Türkiye'deki diktatörlükçe üniversite özerkliğinin ortadan kaldırılması, yeni kurulan mahalli öğrenci birliklerine yönelik tehdit, baskı ve ağır sınırlamalar" kınandı ve Kürt halkına ana dilde eğitim hakkının tanınması istendi.

"Orta-Doğu, Körfez ve Arap Bölgesindeki Durum ve Onun Bölge Öğrencileri Üzerindeki Etkileri" başlıklı 23 No'lu kararda ise, Irak ve İran Kürdistanı'ndaki duruma ilişkin olarak "kıyımları, kimyasal silahların kullanılması, köylerin bombalanmasını ve baskıcı rejimlerin Kürt halkı ve öğrencileri üzerindeki tüm diğer şovenist politikalarını kınar" deniyor. Bu iki kararın dışında "Körfez'deki Tehlikeli Durum ve Onun Bu Bölge Halkları ve Öğrencileri Üzerindeki Etkileri Üzerine" başlıklı 43 No'lu kararda, "özellikle üzüntü verici olan günlük bombardıman altındaki savaş alanında yaşama zorunluluğundan büyük acılara maruz kalan Kürt halkının durumudur; masum sivil halka büyük acılara neden olan sivil hedeflerin savaşa iki tarafça bombalanmasını kınar" denilerek Kürt halkıyla dayanışma dile getirildi.

İlk kez uluslararası bir kongrede Kürt halkının durumuna böylesine geniş şekilde dikkat çekiliyor ve üç ayrı kararda halkımızla dayanışma vurgulanıyor.

DHKD delegasyonundan arkadaşlar Kongre Plenumu'nda söz alarak delegelere Kürdistan ve Kürt halkının mücadelesine, faşist rejimin uygula-

malarına ve DHKD'ye ilişkin olarak bilgi verdiler, halkımızla dayanışmanın yükseltmesini istediler.

Kongre boyunca çeşitli ülkelerin delegasyonlarıyla bir dizi görüşme yapan DHKD heyeti, ayrıca, Kürt halkıyla, ve genel olarak Türkiye ve Kürdistan demokrasi güçleriyle dayanışma niteliğindeki bir çağrıyı örgütlerin imzasına açtı. Çağrı 42 örgüt tarafından imzalandı. ("Kürt

Halkıyla Dayanışma" başlıklı bu çağrıyı, ayrıca sayfalarımızda yayınlıyoruz).

Kongrenin kapanış toplantısına Fidel Kastro da katıldı, konuşma yaptı ve soruları cevaplandırdı. IUS'nun Havana Kongresi, öğrenci gençliğin birliği, mücadelesi ve onun dünya barışına katkıları bakımından başarılı ve yararlı oldu. Kongre Kürt halkıyla dayanışma bakımından da tarihi önemde kararlar aldı.

KÜRT HALKIYLA DAYANIŞMA

Biz, IUS'in 15. Kongresi nedeniyle Küba başkenti Havana'da biraraya gelen gençlik ve öğrenci örgütleri, DHKD bildirisinin içeriğine katılıyor ve Türkiye'de işbaşında bulunan sömürgeci-faşist rejimin Kürt halkına, işçi sınıfına, devrimci-demokratik güçlere ve genel olarak gençliğe saldırılarını kınıyor ve;

- 12 Eylül 1980 faşist darbesinden bu yana tutuklanan ve işkenceden geçirilen tüm politik tutukluların salıverilmesini, idam cezasının kaldırılmasını, genel af çıkarılmasını,
- 1982 yılında yürürlüğe giren anayasanın ortadan kaldırılmasını ve demokratik bir anayasanın oluşturulmasını,
- Kürt halkının varlığına yönelik barbarca uygulamaların son bulmasını, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkının ve gaspedilmiş diğer tüm haklarının tanınmasını,
- Kürdistan'da oluşturulan ve bir sömürge valiliğini andıran bölge valiliği uygulamasına son verilmesini ve Kürdistan'da sürdürülen sürgün ve askeri operasyonların durdurulmasını,
- Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nda bulunan tüm ABD ve NATO üslerinin kaldırılmasını, komşu devletlere yönelik saldırgan ve düşmanca politikanın terk edilmesini ve Türk ordu birliklerince Irak Kürdistanı'na yönelik saldırılara son verilmesini,
- Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nda demokratik eğitim önündeki tüm engellerin kaldırılmasını talep ediyoruz.

*ADS/ Batıberlin, *CEE/ İspanya, *JCP/ Portekiz, *CJC/ İspanya, *BSL/ Bangladeş, *AGEUNR/ Rwanda, *VDS/ F. Almanya, *GUSIR/ Irak, *NUBS/ Bahreyn, *FEU/ Küba, *NUJS/ Ürdün, *IMPLA- J. P./ Angola, *KOMM. S./ Danimarka, *KSV/ Avusturya, *ODYS/ İran, *ZENAKUREN/ Japonya, *REYA/ Etopya, *BSV/ F. Almanya, *USN/ Nijerya, *KDTM/ Madagaskar, *MAREMA/ Madagaskar, *MASULE/ Malavi, *NSCR/ Bulgaristan, *GUPS/ Filistin, *FMLN-Gençliği/ El Salvador, *UJSARIO/ RASD- Polisario, *SC/ Portekiz, *SEMME/ Yunanistan, *Birzeit Üniversitesi Öğrenci Konseyi/ Filistin, *POFNE/ Kıbrıs, *EDON/ Kıbrıs, *SHI/ İrlanda, *KSSE, *UNEF/ Fransa, *OIPS/ İran, *VVS/ Belçika, *DYOA/ Afganistan, *YDA/ ABD, *USI/ İrlanda, SFI/ Hindistan, *JMPP/ Fas, *UNEM/ Fas.

KÜBA ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ FEDERASYONU-FEU

2. Başkanı Flippe Perez ile YAPILAN SÖYLEŞİ:

Soru: Ülkeniz ve örgütünüz hakkında kısaca bilgi verebilir misiniz?

Cevap: Küba, değişik ırkların oluşturduğu 11 milyonluk bir ülkedir. Yüz yılın başına kadar İspanyol sömürgeci olan ülkemiz, 1900'lerden itibaren Amerikan neo-kolonyalist boyunduruğuna girdi. Bu Fidel'in önderliğinde zafere ulaşan 1 Ocak 1959 devrimine kadar sürdü. Devrimci hükümet geri kalmış bir ekonomik düzeni devraldı. Sadece şeker-mono üretime sahip olan ülke, devrimden önce herşeyi ABD'den ithal ediyordu. Sosyalist devrim tüm yabancı mülkiyeti ulusallaştırarak, toprak ve konut reformunu gerçekleştirdi. Eğitim ve sağlık alanında birçok kazanım sağlandı. Bugün ortalama yaşam süresi 72 yıldır ve bu sürekli yükseliyor. Çocuk ölüm oranı ise binde 15'dir. Sağlık ve eğitim hizmetleri ayırmışız herkes için parasızdır. Ülkemizde düşünce ve inanç özgürlüğü tamdır. Ülkede endüstri gelişiyor. Tarımda makinalaşma sağlanıyor. Bu arada sadece barışçı amaçla Sien Fuegos'ta ilk nükleer enerji projesi gerçekleştirildi.

Ülkemiz, Amerikan yönetiminin 1961'deki paralı asker saldırısını yenilgiye uğrattı. Bugün de ABD'nin sürekli saldırılarına aynı biçimde savunma güçlerimizle karşı koyuyoruz.

En önemli prensibimiz proletarya

Enternasyonalizmidir. Bu politika doğrultusunda geri kalmış ülkelere yardımda bulunuyor; buralara doktor ve öğretmen gönderiyor ve ülkemize yabancı öğrencileri kabul ediyoruz. Ülkemiz, bağlantısızlar hareketinin yanı sıra Comecon'a da üyedir.

Örgütümüz FEU, Küba'nın tek üniversite öğrencileri örgütüdür. Örgütümüz Komünist Parti'nin önderliğini kabul ediyor. Çünkü Parti çıkarlarımızı temsil ediyor. 92 bin üyemiz var. Örgüte üyelik tam anlamıyla kişiye bağlıdır. Kişi sadece üyelikte değil, aynı zamanda herhangi bir düzeyde sorumluluk almakta da serbesttir. En önemli görevimiz, iyi bir eğitimi korumak, iyi bir akademik eğitim sağlamayı garantilemektir. Örgütümüz öğrencilerin çıkarlarının temsilcisidir. Yine, ayrıca kültürel, sportif değişik çalışma ve eylemlere katılıyoruz. Uluslararası planda Latin Amerika öğrencileri kıtasal örgütü OCLAE'nin başkanı, uluslararası Öğrenci Birliği IUS'in ikinci başkanı ve bu birliğin Latin Amerika seksiyonunun başkanlığını yapmaktayız.

Soru: Devrimin Küba gençliğine kazandırdıkları nelerdir?

Cevap: İlk önce eğitim ve sağlık hizmetlerinden parasız yararlanma. Devrimden önce eğitim elit bir tabakaya özgüydü. Küba öğrencileri de-

ğişik olanaklardan parasız yararlanıyorlar. Hükümet, kumarı, esrarı, fuhuş ve pornografiyi ve kapitalist sistemin tüm kötü alışkanlıklarını ortadan kaldırdı. Devrim tüm vatandaşlara iş garantisi sağladı. İşsizlik yok. Siyah-beyaz ve kadın-erkek ayrımı kesinlikle yok edildi. Zengin tabaka diye birşey yok artık.

Soru: Ülkeniz Küba'nın, Başkanı Fidel'in ve ölümsüz devrimci Che'nin dünyada özgürlük, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi veren halklar arasında önemli bir saygınlığı var. Sizce bu nereden kaynaklanıyor?

Cevap: Che ve Fidel, halklarına karşı dürüsttüler. Che'nin halkı tüm dünyaydı. O hayatını emperyalizme karşı savaşırken kaybetti.

Fidel Bağlantısızlar Hareketi'nin lideridir. O, ayrıca dünya ilerici güçlerinin, ulusal kurtuluş hareketlerinin dostudur. O, emperyalizme karşı kuvvetli ve sağlam bir temelde savaştı ve bu nedenle de Küba gençliği Fidel'i seviyor.

Soru: Bu yıl Che'nin 20. ölüm yıldönümüydü. Gelecek yıl ise 60. doğum yıldönümü. Bu konuda neler yapmayı düşünüyorsunuz?

Cevap: Birçok eylem gerçekleştirdik, uzun süreli bir program oluşturduk. Bu, 20. ölüm yıldönümü olan 8 Ekim'den başlayıp, 60. doğum yıldönümüne rastlayan 14 Haziran 1988'e kadarki süreyi kapsıyor. Bu süre içinde Che'yi anmak için çalışmalarımız var. Ama bizler Che'yi günlük hayatımızda, hergün anmalıyız ve bu, istisnasız her gün olmalıdır.

Kürdistan'ın herhangi bir köyünü, kasabasını kartpostal üzerinde bife gören insan, halkımızın nasıl konutlarda barındığını kolayca anlar. İlkel yöntem ve araçlarla yapılan evler sel, deprem gibi doğal afetler karşısında dayanamaz, çöker giderler. Geçmişte, bu tür depremlerde halkımız onbinlerce insanını kurban verdi ve büyük acılar çekti.

Kürdistan'da evlerin çoğu sağlığa zararlı, basık ve ışısız. Çoğu zaman aile üyeleri aynı odaya sıkışmak, hatta, kimi durumda, besledikleri hayvanlarla birlikte kalmak, birlikte uyumak zorundalar.

Türkiye'de, insanlarımızı aşıştırmak için söylenen

Kürt Halkının Cezaevi ve Kışlaya Değil, Konuta İhtiyacı Var • GULAN

"Kürtler mağaralarda yaşarlar.." sözü, ülkemizde konut ve yaşam durumunu bir ölçüde anlatıyor.

Geçenlerde bir tanıdık mektubunda şöyle yazıyordu: "Hakkari'nin Şemdinli kazasına atandım. Çolukçocuk ve bir kamyon eşyamızla 'Pilot Bölge'ye gittik. Ama aylarca ev aramamıza rağmen, başımızı sokacak iki odalı bir ev bulamadık. Alışık olmadığımız sert kış bastırınca, bir ailenin yanındaki odaya yerleşip eşyalarımızı geri gönderdik. Buna

da şükrediyorum; çünkü onu da bulamıyan arkadaşlar var."

Evet ülkemizde görev giden insanlar bile, başlarını sokacak bir "mağara" bulmakta güçlük çekiyorlar. Ama Kürdistan'ın her iline, her kasabasına kocaman cezaevleri, dörtbir yanına sıra sıra kışlalar, karakollar yapılıyor. Askeri araç ve gereçlere, silahlara para dökülüyor; milyarlar bu işlere harcıyor. Öyle ki, açlığa, işsizliğe, zulme karşı ses çıkardıklarında insanlarımızı

dolduracak, zincire vuracak yeterince zindan ve gardiyan elde bulunsun.

Durum açık: İnsanlarımızın zindanlara, kışla ve karakollara, tank ve toplara değil, işe, ekmeğe, toprağa ihtiyacı var. İnsanlarımızın sağlıklı konutlara ihtiyacı var. İnsanlarımızın özgürlüğe ihtiyacı var.

Ama bunu kim yapacak, bu sömürgeci ve zorba rejim mi? Açık ki, halkımızın sorunlarına çözüm bulmak, en başta sömürgeci zorbalı ülkemizden kovmaya, onların düzenini yıkmaya bağlı. Halkın sorunlarına ancak halkımızın bağrından çıkan, ondan yana bir iktidar çözüm bulabilir.

FAŞİST ve SÖMÜRGEÇİ REJİME KARŞI GEREKLİ OLAN UZLAŞMA DEĞİL, MÜCADELEDİR

TKP ve TİP, uzun süreden beri yürüttükleri birlik çalışmalarını kısa süre önce sonuçlandırdılar, Türkiye Birleşik Komünist Partisi (TBKP) adı altında birleşme kararı aldılar ve ortak program taslağını yayınladılar. Bunun ardından ise, sözkonusu partiyi legal olarak örgütlemek üzere, her iki partinin genel sekreterlerini, Haydar Kutlu ile Nihat Sargın'ı Türkiye'ye gönderdiler.

TKP'nin bir süreden beri legale çıkmak için önüne bir perspektif koyduğu ve buna uygun çalışmalar yaptığı kamuoyunca biliniyordu. Yine de Kutlu ve Sargın'ın yurt içine böylesine erken bir dönüşleri beklenmiyordu.

Burjuva politik çevrelerde, bu olayla ilgili olarak görüş ve eğilimler farklı. SHP, kendi solunda partilerin kurulabilmesini doğal bulduğunu söylerken DYP ve RP, buna ilişkin olarak susmayı tercih ediyorlar. Bu girişime karşı en sert tepki, 12 Eylül cuntasının başı Evren'den geldi. Seçim öncesi, sözde "demokrasiye geçiş süreci" ile ilgili olarak ılımlı görünmeye çalışan ANAP ise, yüzündeki perdeyi sıyrıp attı ve Bay Evren'le aynı tutumu takındı; Kutlu ve Sargın, uçaktan iner inmez polis arabasına bindirilip gözleri bağlanarak siyasi şubeye götürüldüler ve başlıca işlevi işkenceye dayalı soruşturmalara yapmak olan "Dal" grubuna teslim edildiler.

TİP ve TKP'nin sözkonusu girişimi sol kesimde de farklı değerlendirme ve yorumlara yol açtı. Kimileri salt legale çıkma istem ve çabasını bile bir suç, bir ihanet gibi değerlendiriyorlar. Ne var ki, gizli çalışma hiçbir örgüt için bir tercih sorunu veya devrimcilik için bir gereği değildir. Sömürücü ve zorba sınıfların baskı ve terörle onları buna mecbur bırakmışlardır. Gizli çalışmak zorunda kalan örgütlerin legale çıkma istemleri ve koşullar elverdiğinde legale çıkmaları doğaldır. Sorun, böyle bir girişim için koşulların uygun olup olmadığıdır.

Bize göre, sözkonusu örgütler mevcut koşulları iyi biçimde tahlil edememişler ve erken, zamansız bir adım atmışlardır.

Faşizm Çözüldü mü?

TİP ve TKP'yi, ya da TBKP'yi böylesi bir adım atmaya yönelen değişiklikler nedir? Bugün koşullar, yalnız TKP'yi değil, bir dizi başka ilerici örgüt de gizli çalışmak zorunda bırakan 12 Eylül öncesinin sınırlı demokratik koşullarından daha mı olumlu- dur? Besbelli ki değil. İç ve dış tekelci güçler, 12 Eylül öncesinin sınırlı demokratik hak ve özgürlüklerine bile tahammül edemediler ve ordu eliyle faşist darbeyi sahnelediler. Darbeden bu yana olup bitenlerse ortada.

Tüm ilerici, yurtsever ve sol güçlerin hak ve özgürlüklerini yasaklayan, emekçi yığınları ve Kürt halkını politika dışına itmeyi amaçlayan 1982 "Anayasa"sı, onunla birlikte, yenileri ve çok daha gericiyle desteklenen bir dizi anti demokratik yasa yerli yerinde duruyor. En Başta bu hukuk sistemi, işçilerin, emekçilerin, sol güçlerin elini-kolunu bağlıyor. Cunta, TKP ve TİP'in de kabul ettiği gibi devleti faşistleştirdi, politik ve sosyal yaşamın her alanında faşizmi kurumlaştırdı. Dünden bugüne bu sistemde ve sözkonusu kurumlaşmada ne değişiklikler oldu?

Bu koşullarda bile yapılabilen bazı işçi grevlerine bakıp, işçilerin, 12 Eylül rejiminin kendilerine getirdiği baskı çarkını kırdıkları ileri sürülebilir mi? Oysa bu grevlerin bile pek azı amacına ulaşabildi. Sendikaların elini kolunu bağlayan hükümler değişmiş değil. İşçi sınıfı gerçekte grev silahından yoksun durumda. Hükümet, sendikaları daha da işe yaramaz hale getirmek için yeni tertiplerin peşinde.

Üniversite özerkliğini yokedmiş olan YÖK bugün de geçerli. Askeri mahkemeler sürerken DGM'ler de devreye girdi. Polis terörü, işkence çarkı karakollarda ve cezaevlerinde varhızıyla devam ediyor. Bugün de zindanlar politik tutuklularla dolu. Kürdistan'da ise, Olağanüstü Hal Bölge Valiliği ve diğer düzenlemelerle birlikte, Kürt halkına karşı yürütülen terör çarkı daha da azgınlaştı.

12 Eylül rejiminin faşist karakterini oluşturan öğeler, bugün de 1980'lerin başında olduğu kadar geçerlidir. En gerici, en şoven, en terörist tekelci sermaye kesimleri bugün de iktidarı elde tutuyorlar ve rejimin niteliğinde herhangi bir değişiklik yoktur.

Ne var ki kimi sol çevreler bu rejime daha baştan sağlıklı bir teşhis koyamadılar —ki bunlar arasında bizzat TKP'nin kendisi de vardı—, kimileri ise, rejimden kimi yüzeysel ve göstermelik değişikliklere bakıp faşizmin sona erdiği sonuna ulaştılar. TKP ve TİP de şimdi, Türkiye'de yeni durumu, "parlamentar görünümlü otoriter rejim" olarak niteleyerek benzer bir sonuca ulaşmış görünüyorlar.

Böyle bir sonuca ulaşmak, herşeyden önce, faşist diktatörlüğün "demokrasiye geçiş süreci" dediği göstermelik ve göz boyama türünden işlere aldanmak olur.

Demokrasiye Geçiş Süreci Mi?

Faşist generaller, daha baştan, iç ve dış kamuoyunu aldatmak, tepkileri azaltmak için yalan ve demagojiye yoğun biçimde başvurarak kendi gerçek kimliklerini ve niyetlerini gizlemeye çalıştılar; amaçlarının terörü önle-

mek ve demokrasiyi korumak olduğunu söylediler. "Demokrasiye dönüş" için sözde bir takvim yaptılar ve bunu işlettiler de. 1982 "Anayasa"sı bu yolda ilk adım oldu. Kimilerine göre, generaller verdikleri sözü tutmuş ve yeni bir anayasa yapmışlardı. Ne var ki, sözkonusu olan, temel hak ve özgürlükleri güvenceye alan bir temel belge değil, tersine, 12 Eylül öncesinde kullanılabilen kimi hak ve özgürlükleri de ortadan kaldıran bir "anayasa" idi. O, haksızlığın, zorbalığın yasa-sası idi. Böyle bir "anayasa"ya hiçbir faşist diktatörlük hayır demez. En başta bu anayasa, temel hak ve özgürlüklerin önünde bir Çin Seddi gibidir. Nitekim onu, siyasi partilere, polis'in yetkilerine ilişkin ve daha bir dizi gerici yasa değişiklikleri izledi.

"Demokrasiye dönüş" perdesi altında daha sonra yapılanlar da aynı türdendir. 6 Kasım 1983 seçimleri tam bir komedi oldu. Faşist generaller kendilerine göre partiler kurdurtup, adayları kendileri belirleyip onları da "Anayasa" gibi halka süngü gücüyle dayattılar. Batı Avrupa'da ve Amerika'da cuntaya kanat veren gerici çevreler, bunu da "demokrasi yönünde" bir adım olarak alkışladılar.

Sıkıyönetimin aşamalı biçimde tüm ülkede kaldırılması yine aynı nitelikte sayıldı. Oysa polis teröründe bir gevşeme yoktu ve bugün de yoktur. Ordu, görünüşte sahneyi sivillere bırakmış olmasına rağmen perde gerisinde denetimini sürdürüyor, ülkenin politikasını etkiliyor ve en temel kararlara yön veriyor; en azından, yetkileri, aynı çevrelere ve amaçlara hizmet eden Özal ekibiyle bölüşüyor.

Şimdi, üç yerine yedi burjuva partisinin katıldığı son seçimler, bu rejimin içerdeki ve dışardaki taraftarlarınca, artık "demokrasiye geçiş sürecinin" esas olarak tamamlanması biçiminde reklam ediliyor. Ne var ki, bu seçimlerin yalnız toplumun ezici çoğunluğu açısından değil, burjuvazi açısından bile demokratik olmadığı ayan beyandı. Öyle ki, burjuva muhalefet partilerinin çoğu bile onu boykot etmeyi düşündüler. Erbakan bile, Özal'ın iktidarı gaspettiğini, haklı olarak ileri sürüyor.

Son seçimleri de göstermelik yapan, yalnızca Özal'ın, parmak çoğunluğuna dayanarak geçirdiği seçim yasası değil elbet. Salt burjuva partilerinin kurulabildiği ve seçimlere katıldığı bir ülkede demokrasiden söz edilemez. Halkın ezici çoğunluğunu oluşturan işçilerin, köy emekçilerinin, Kürt halkının çıkarlarını savunan partilerin, gerçek anlamda sol, ilerici, partilerin yasak olduğu, zindanların politik tutuklularla dolu olduğu, işkence çarkının amansızca çalıştığı, dü-

şünce ve basın özgürlüğünün yalnızca bir avuç burjuva için varolduğu bir ülkede demokratik seçimlerden ve demokrasiden söz etmek tam bir sahtekarlıktır.

Bu seçimlerin nasıl göstermelik olduğunun somut bir kanıtı, bizzat, tam da seçim öncesi günlerde, "demokrasiye geçiş sürecine katkıda bulunmak" üzere Türkiye'ye dönen TKP ve TİP genel sekreterlerinin başına gelenler oldu. Diktatörlük onları filistin askısı ve elektrik şoku ile karşıladı; hem de tüm dünyanın gözleri önünde, Batı'daki demokratik çevrelerin tepki ve yakınmalarına aldırmadan.. Sargın ve Kutlu'nun Türkiye'ye dönüşleri, hiç değilse bu yönüyle, rejimin yüzüne çekmeye çalıştığı demokrasi perdesini sıyrarak gerçeklerin anlaşılmasına yardımcı olmuştur.

Kanıt yalnızca bu mu? Aynı günlerde, soğuk ve kardan korunmaya çalışılan grev gözcülerinin üstlerine geldikleri naylon örtüye polis müdahale ediyordu. Karakollardan yeni cesetler çıkıyordu. Sevk zincirine karşı cezaevlerinde açlık grevleri sürüyordu. Genel af için parkta imza toplayanlar gözaltına alınıyor, parlamentoya dilekçe vermek isteyenler dayak yiyor ve kalb sekteinden insanlar gidiyordu. Kürdistan'da ordu ve polise "yakaladığın yerde öldür!" emri çıkarılıyor ve tarlalarında çalışan insanlar bile kim vurduya gidiyordu. Kitleler, bir kapıkulu politikası güden Erdal İnönü'ye bile "halk isyan noktasında.." dertiren zamlara karşı bir gösteri yapamıyor; polis, SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar'ın düzenlediği bir gösteriyi bile önüyor ve çaresiz insanlar, pahalılığı ve açlığı intiharla protesto ediyorlardı.

Otoriter Olmayan Rejim Var mı?

Tüm bunlar, dün olduğu gibi bugün de, rejimin gerçek niteliğinin ne olduğunu açık biçimde gösteriyor. Böyle bir rejimi adıyla çağırılmamak, ona "parlamentar görünümlü otoriter rejim" gibi her yana çekilebilecek lastikli sıfatlar yakıştırmak bu nedenle gerçekçi değil.

Türkiye'de, dünden bugüne hiç bir değişiklik yok mu? Var elbet. Rejim, içerde ve dışarda demokrasi güçlerinin tepkileri karşısında bazı geri adımlar da attı. Basın bir ölçüde eleştiri görevini yapıyor. İşçiler bu koşullarda bile bazı grevler gerçekleştirdiler. Öğrenciler, zorlu bir mücadeleden sonra öğrenci derneklerini yaşatabildiler. Ama bu ve benzeri olumlu değişiklikler rejimin genel karakterini değiştirmeye yetmekten henüz çok uzak. Rejim, geri adım atmaktan çok kendisini yeni koşullara uyarladı. Faşist rejimin sorumlularının ve emperyalist efendilerinin, iç ve dış demokratik kamuoyunu vanılmak için oldukça usta davrandıklarını kabul etmek gerekir. Faşizmin her ülkede ve her zaman geçmişteki biçimlerle karşımıza çıkacağını beklemek için bir neden yoktur. O pekala parlamentar bir örtüye de bürünebilir. Nitekim 12 Mart faşizmi parlamentoyu feshetmeye gerek duy-

madı ve işleri Bay Demirel'le birlikte yürüttü. O, bugün de Bay Özal'ın sözde parlamentoya dayanan hükümeti ile birlikte yönetiyor. Bu "parlamentar örtülü otoriter rejim", bal gibi parlamentar örtülü faşizmdir, peçeli faşizmdir.

Diğer yandan, ister burjuva devletin şu veya bu biçimi, ister proletarya diktatörlüğü olsun, her rejim otoriterdir. Otoriter olmayan burjuva devleti var mı? TİP ve TKP'nin rejime yakıştırdıkları sözkonusu belirleme bilimsel olmaktan uzak. Böylesi bir belirleme, bilimsel sosyalizmin devlet tahliline terstir.

Görüldüğü gibi, TKP ve TİP, 12 Eylül rejiminde dünden bu yana yeralan değişimleri yanlış tahlil etmektedirler. Faşist rejimin, "demokrasiye dönüş" perdesi altında sahnelediği göstermelik işlere bakıp, onun artık faşizm olmaktan çıktığı tarzındaki her görüş, gerçek durumu yanlış yansıtmakla kalmaz, rejimin demagogilerine de güç kazandırır.

Batılı Demokrasi Güçlerinin Etkisi Ne Ölçüdedir?

Muhtemeldir ki, yapılan yanlış hesapların bir bölümü de, Batı'daki demokratik çevrelerin desteği ve etkinliği ile ilgilidir. Türkiye'de kimi çevreler, AET'e girmeye hazırlanan Türkiye'nin, Avrupa topluluğunun ölçülerine uygun bir demokrasiyi gerçekleştirmek zorunda olduğunu söylüyorlar. Nitekim, komünist partisinin serbestçe faaliyet göstermesi gereğini de bu ölçülerden biri olarak ele alıyorlar. Bir süreden beri bu konu Türkiye basınında da tartışılmaktadır.

Biz, Batı Avrupa'daki demokrasi güçlerinin Türkiye'deki ilerici güçlere verdiği desteği küçümsemiyoruz. Faşist rejimin kimi geri adımlar atmasında elbet bu desteğin katkısı var. Ne var ki, bu güçlerin etkisi bir dereceye kadardır ve bunun Türkiye'deki rejimin politikası üzerinde belirleyici bir rol oynaması beklenemez. Türkiye'deki gerici rejimin Batı dünyasında asıl önem verdiği, etkilendiği —bu etkinin bağımlılık derecesine vardığı— güçlerse başka türdendir. O, ABD'nin ve NATO'nun öteki büyükbaşlarının, politikasına önem veriyor. Türkiye'de demokrasinin kaderi ise bu emperyalist güçlerin umrunda değil. Tersine, Türkiye'de faşist bir rejimin iş başına gelmesinde, 12 Eylül darbesinin gerçekleşmesinde onların büyük rolü vardır. Türkiye'de demokrasi güçlerinin ezilmiş olması onların çıkarına tümüyle uygundur. Öyle olunca da, bu güçlerin, Batı ölçülerinde bir demokrasiyi benimsemesi için Türkiye'yi zorlamalarına neden var mı?

Türkiye'nin AET kapısında beklemesi, bu ülkedeki rejimin niteliğinden çok ekonomik nedenlerdedir. AET bugün Türkiye'yi tam üyeliğe kabul etmeye henüz hazır değil. Türkiye de bu durumu bildiği için Batı topluluğunun demokrasi konusundaki kimi eleştirileri ve tavsiyelerini pek önemsemiyor, bildiğini okumaya devam ediyor. Barış

Derneği'ni ve DİSK'i bile gizli örgüt diye yargılayan, yöneticilerini yıllarca hapiste tutan, işkence eden, haklarında idam isteyen faşist diktatörlüğün, Batı'dan gelebilecek tepkileri gözeterek TKP ve TİP yöneticilerine daha yumuşak davranacağını ummak ancak saflık olur.

Boran'ın Cenazesine Yapılan Törenin Yarattığı Yanılgılar

Yurttaşlıktan çıkarılmış olan Boran'ın cenazesinin yurda dönüşüne izin verilmesi, hele, Büyük Millet Meclisi önünde resmi tören düzenlenmesi de bir dizi yanılgıya yol açtı. Doğrusu bu da sürpriz bir olaydı. Özal hükümetinin bu tutumu, kimilerinde, ANAP'ın gerçekten "liberalleşme" yönünde adımlar atmaya hazırlandığı izlenimini uyandırdı. ANAP, bu izlenimi güçlendirici türden bir dizi jestlerde bulundu.

Oysa söz konusu olan, seçim öncesi yeni bir göz boyama idi. Evren'in, amaca ulaşmakta başlıca sopya güvenmesine karşılık, pragmatik bir kişilik taşıyan Özal, değişik yöntemler kullanıyor. O, hem solu likidite etmek, hem de seçimler öncesi solun kendisine karşı etkin bir cephe oluşturmasını önlemek için, milletvekili listelerinde "ehilleşmiş" bazı eski solculara, hatta Nurettin Yılmaz gibisinden adı "Kürtçü"ye çıkmış olanlara yer vermenin yanı sıra, yurt dışındakilerin dönebileceklerine, 141-142 ve 163'ün yeniden gözden geçirileceğine ilişkin mesajlar da uçurdu. Hatta, tam da Sargın ve Kutlu'nun dönüşüne rastlayan günlerde, bir Yunan gazetesine "Komünist partisinin kurulmasına izin verilebileceği" tarzında demeçler verdi. Ama Evren'in başlattığı anti komünist kampanya karşısında, hemen ağız değiştirip "Cumhurbaşkanıyla tamamiyle aynı görüşte olduğunu" söyleyen de aynı Özal oldu.

Kuşkusuz, Bay Özal'ın da azılı bir anti-komünist ve demokrasi düşmanı olduğunu bilmek için bu sözlerle gerek yok. Ama seçim hesaplarına yönelik sözkonusu "ılımlı" ve "tavizkar" politikanın önemli yanılgılara yol açtığı da bir gerçek.

Örgütlenme Özgürlüğü ve Demokrasi Sorunu

Açık ki, örgütlenme özgürlüğü de, basın ve düşünce özgürlüğü, gösteri hakkı, bağımsız yargı, özerk üniversite, sendikal haklar, ulusal sorunun demokratik çözümü vs. gibi, çok yönlü demokrasi sorununun bir parçasıdır. Burjuvaziye ve büyük toprak sahiplerine dayanan iktidarlar, tüm cumhuriyet tarihi boyunca ne işçi sınıfına, ne de Kürt halkına örgütlenme hakkı tanımadılar. Yasaklar, çoğu kez, iktidarın hoşuna gitmeyen en sıradan ilerici, demokratik örgütleri bile kapsadı. 12 Eylül faşist rejimi ise bunu en uç noktalara vardırdı.

Örgütlenme özgürlüğünün kazanılmasının, toplumun genel demokratikleşmesine bağlı olduğu, bunun için de

güç dengesinin demokrasi güçlerinden yana değişmesi gerektiği anlaşılır birşeydir. Özellikle de “komünist” adını taşıyan bir partinin ve hele Kürt yurtsever ve sol örgütlerin serbestçe faaliyet gösterebileceği koşullar, ancak demokratik yığın hareketinin önemli boyutlar kazandığı, gerici güçlere ağır bastığı koşullarda mümkün olabilir. Bugün Türkiye’de böyle bir durumun olmadığı ortada. Tam tersine, her türlü sol, ilerici, yurtsever, barışsever eğilimi bastırmaya yocketmeye çalışan 12 Eylül Eylül rejimi çözülmüş değil. 12 Eylül’ün baş sorumluları bugün de iktidarı elde tutuyor ve aynı politikayı sürdürüyorlar. Bu güçler, politikadan koparılmış, eli kolu önemli ölçüde bağlanmış, sıradan öğrenci derneklerine bile tahammül edemiyorlar. Nükleer savaşa karşı hekimler derneğine bile kuruluş hakkı tanımıyorlar. Onların komünist partisinin legal örgütlenmesine karşı toleranslı davranmaları, bunun için mevzuatı kendi elleriyle değiştirmeleri veya işletmemeleri beklenebilir mi? Besbelli ki bu, onların kendi kendilerini inkarı olur. Onlar, 12 Eylül darbesini boşuna yapmadılar. Yasakçı 1982 Anayasa’sını ve tüm öteki gerici yasaları boşuna çıkarmadılar, boşuna o kadar kan dökmедiler. Solu zindanlara doldurup fizik ve moral olarak yok etmek isteyenlerin, ve bu işi bugün de hâlâ sürdürmekte olanların birdenbire içerde ve dışarda bir kısım demokrasi güçlerinin çağırısına uyup politika değiştirmelerini gizli çalışmaya zorlanmış bir dizi partiye “buyrun serbestçe örgütlenin” demelerinin beklemek gülünç olur.

Sol örgütler, bu hakkı ancak çetin bir mücadele ile yeterince güç biriktirerek, güç dengesini kendilerinden yana çevirerek başarabilirler. Bu ise öncelikle kitleler arasında iyi biçimde örgütlenmeye, onları politikamıza kazanmaya ve eyleme geçirmeye bağlıdır. Oysa devrimci güçler, Türkiye’de henüz böyle bir etkinlik kazanmış olmaktan çok uzaklar.

Demek ki, TKP ve TİP’in, kendi genel sekreterlerini, “TBKP”yi legal olarak örgütlemek üzere Türkiye’ye göndermelerinden önce başarılması gereken görevler var.

Diğer yandan, şöyle bir soru akla gelebilir: Örgütlenme özgürlüğü için elverişli demokratik bir ortam oluşuncaya kadar solun legalitede yapabileceği hiçbir şey yok mu? Elbette var. Her demokratik istem gibi, örgütlenme özgürlüğünü kazanmak için de bir kavga vermek, bir bedel ödemek gerekir. Koşullara uygun legal biçimlerden yararlanmadan mücadele gereği gibi yükseltilemez, örgütlenme özgürlüğü tam olarak kazanılamaz. Ne var ki, henüz devam eden faşizm koşullarında komünist partisinin legal örgütlenme gibi gerçekçi olmayan bir çabayla, bu koşullarda bile her türlü legal olanaklardan yararlanma gibi usullukla yürütülmesi gereken bir görev birbirinden farklıdır.

TKP’nin Program Değişiklikleri ve “Ulusal Uzlaşma” Çabası

TKP 1983 yılında yaptığı 5. kongresinde Türkiye’deki rejimi faşizm olarak niteliyordu. Yine bu kongrede, devrim için barışçı yol olanağının, “bu son derece **ender olasılık**”ın 12 Eylül rejimiyle tümünden sona erdiği, ve halkın, silahlı ayaklanma da dahil bir ulusal direniş hazırlanması gerektiği belirtiliyordu.

“Tezlerimizde belirtilen şudur: Faşist diktatörlüğün kurulmasıyla, Türkiye’de antiemperyalist demokratik halk devriminin barışçıl bir yoldan utkuya ulaşması olasılığı —bu son derece **ender olasılık**— büsbütün ortadan kalkmıştır. Hepsi bundan ibarettir. Komünistler her zaman barışçıl olanakları kullanma yanlısıdır ve Türkiye’de, eğer devrimin yolu silahlı ayaklanmadan geçecekse —ki işbirlikçi oligarşi ve karşı devrim ihracatçısı Amerikan emperyalizmi işçi sınıfına, halkımıza bu yolu dayatıyor— bu hiçbir zaman komünistlerin icat ettiği bir yol olmayacaktır.” (TKP 5. Kongre Belgeleri, s. 46).

“Geçtiğimiz on yıl politik, ekonomik ve sosyal bakımdan öylesine istikrarsızdı ki, savaşım biçimlerinin herhangi birini mutlaklaştırmak yanlış, daha yapıldığı gün, iflas etti. Ne burjuva yalıcılığı, parlamenterizm, ne de “sol”cu bireysel terörizm pratiğin sınavına dayanabildi. Pratik şu gerçeği gösterdi: Yalnızca yığınların savaşında ortaya çıkan, yığınların kullandığı, kullanmaya hazır olduğu biçimler derinleştirilmeli ve iyileştirilmelidir. Parlamenter ya da parlamento dışı, anayasal ya da yasa dışı, barışçıl ya da barışçıl olmayan tüm biçimler ancak ve ancak yığınların savaşına dayanıyorsa doğrudur, yalnızca onların elinde devrimci amaçlara hizmet edebilir. Bu görüş aynı zamanda on yılın deneyi ile tamamlanmalıdır.: Emperyalizmin ve işbirlikçi oligarşinin terörünü, kanlı saldırılarını göze almadan ve bu saldırıyı kırarak ölçüde her tür savaş biçimini kullanmayı öğrenmeden, işçi sınıfı ve halk utkuya ulaşamaz”. (Age, s. 24)

TKP, bu dönemde Türkiye kapitalizminin perspektiflerine ilişkin olarak da şöyle demekte idi:

“Bağımlılık, üretici güçlerin görece gerilik ve çok yapıllık koşullarında gelişen kapitalizmin bunalımı yapısaldır ve süregendir. Türkiye’de kapitalizmin görece barışçı ve istikrarlı gelişmesi sözkonusu olamaz. Tersine o, tüm çelişkileri daha da keskinleştirerek gelişebilir...”

“Tüm bunlar (...) devlet erkinin artan ölçüde gericileşmesine, militarleşmesine ve saldırganlaşmasına; sosyal, politik bunalımların birbirini izlemesine neden oluyor ve olacaktır.” (Age, s. 70-71)

Oysa TKP, TİP’le beraber, bugün yalnızca barışçı yolu önüne koyduğunu söylüyor. Dünden bugüne ne değişti?

TKP’nin bugün, 4 yıl önceki tezlerine yüz seksen derece ters bir konuma geldiği açıktır. Acaba dört yıl içindeki gelişmeler bu tezleri yalanlıyor mu? Faşizm yıkılıp, ya da dağılıp sahneyi terk mi etti? Türkiye’de kapitalizmin çelişkileri yumuşayıp, o, “görece barışçı ve istikrarlı bir gelişme” yoluna mı girdi? Böylesine beklenmeyen, sürpriz değişikliklerin olmadığı ortada.

O günden bu yana ulusal ve uluslararası durumda göze çarpan iki değişmeden sözedilebilir. Biri, Türkiye’deki faşist diktatörlüğün, sözde “demokrasiye dönüş” adı altında yaptığı göstermelik işler; diğeri ise SSCB ve ABD arasında nükleer silahların ortadan kaldırılması yönünde atılan ilk adım. Kuşkusuz bu ikincisi önemlidir ve dünyamızda bir yumuşama ortamına yol açabilir. Ama böyle bir durum, otomatik olarak Türkiye’deki durumu derinden etkiler mi? Gerici, militarist, saldırgan politikanın değişmesine yol açar mı? İlgincidir ki TKP’nin sözkonusu kongre belgelerinde her iki durumla ilgili olarak farklı bir yorum yapılmaktadır.

“İşbirlikçi oligarşi, çıplak askersel bir diktatörlüğü daha uzun bir süre ayakta tutmaya cesaret edemez. O zorunlu olarak, bir ölçüde manevra yapabileceği bir biçim altında egemenlik sürmeye çalışıyor. Ama eğer onlara bu olanaklar savaşı, direnişsiz armağan edilirse, seçim oyununa karşı halk protestosu somut biçimlere bürünmezse, faşist diktatörlük, seçim sonrasında göstermelik parlamento manevralarıyla şu veya bu uydu hükümeti indirip bir diğerini işbaşına getirerek, dahası parlamento dışı tuttuğu yasal partilerle değişik kombinasyonlar altında uzlaşma manevralarıyla, daha sinsi ve alçakça yöntemlerle ömrünü uzatma olanağını elde edebilir.” (Age, s. 43)

“Bu arada belirtmek istenen, emperyalizmin daha da geriletilmesi, reel sosyalizmin güçlenmesi koşullarında Türkiye için ilerle barışçı yol olanağının çıkıp çıkmayacağıdır? Kuşkusuz teorik olarak böyle bir olasılıktan söz edilebilir. Ama, uluslararası güçler oranındaki olumlu değişikliklerin barışçıl yol olanaklarını genişlettiğine ilişkin saptamayı mekanik olarak bütün ülkelere uygulamak yanlıştır.” (Age, s. 46)

Görülüyor ki TKP, bugünkü politikasıyla 4 yıl önceki kongresinde belirlediği tezlerle tam bir çelişki içinde. O, bazı burjuva çevrelerin, faşist diktatörlüğün manevralarına, “sinsi ve alçakça” yöntemlerine, göstermelik işlerine yakıştırmaya çalıştığı “demokrasi” perdesine hak verdirir ve güç kazandırır biçimde, rejimin “faşizmden parlamento görünümü bir otoriter rejime” geçtiğini ileri sürmektedir. Yine bu arada TKP, Türkiye’de kapitalizmin giderek keskinleşen çelişkilerini, istikrarsızlığını ve rejimin bundan kaynaklanan gericiliğini, militaristiğini, saldırganlığını adeta yok sayarak,

önüne barışçı yol stratejisini koymuş, "ulusal direnişi" hazırlamak görevinden, yığınları barışçıl ve barışçıl olmayan tüm mücadele biçimlerine hazırlama ve bu biçimleri kullanma gereğinden söz etmez olmuştur. Bunun yerine, TKP, NATO'dan çıkmayı programından çıkarmış, AET'e yeşil ışık yakmış, burjuva partileriyle bir uzlaşma programını ve bu tür sloganları öne çıkarmıştır. Yine o, hiç de son 4 yılın ürünü ve bu anlamda "yeni" olmayan "yeni düşünce tarzı"nı, tüm bu uzlaşma ve geri çekilme politikasının bir gerekçesi yapmaya çalışmaktadır; diğer bir deyişle, uluslararası düzeyde henüz yeni yeni uç vermeye başlayan ve nereye varacağı kesin olarak belirlenemez olan yumuşama ortamının sonuçlarını "mekanik olarak" Türkiye'ye uygulamaktadır.

İnsan, 4 yıl önceki sözkonusu iddialı tezlerle bugün tümüyle onlara ters düşen tezleri ileri sürenlerin aynı kişiler olmasına şaşabilir. Üstelik bu temel değişikliklerin gerekçeleri açık seçik biçimde ortaya konmamakta, hatta, politikalarında temel değişiklikler olduğu bile söylenmemektedir.

TKP ve TİP Yanlış Bir Yola Girmişlerdir

Demokrasi ve devrim mücadelesinde uluslararası etkenleri gözönüne almak doğal ve gerekli bir şeydir. Ama en başta gözönüne alınması gereken bir ülkenin kendi somut koşullarıdır. Oysa TKP ve TİP'in ve onların birliğinden oluşan TBKP'nin, stratejisini Türkiye'nin somut koşullarının bilimsel tahliline dayandırmadığı ortada.

Legale çıkmak, adeta başlıca amaç yapılmış, öne barışçıl yol konmuştur. Buna uygun olarak bir "ulusal uzlaşma" programı benimsenmiştir. Oysa, örgütün kendisi gibi, onun izleyeceği çalışma ve mücadele biçimlerini de belirleyecek olan ülkeledeki genel koşullardır. TBKP, bu niyet ve arzusunu açığa vurmamakla, bugüne kadar Türkiye egemen sınıflarının izlediği yasadışı, baskıcı ve zorba politikayı değiştirebilir mi? Bu gerici politikanın en başta, Türkiye kapitalizminin durumundan kaynaklandığı açık değil mi? Türkiye'de sınıf çelişkileri ve genel olarak sistemin çelişkileri giderek derinleşiyor iken, bir istikrar ortamı beklenmezken, faşist rejimin tüm kurumları yerli yerinde dururken, demokrasiye geçileceğinin ve TBKP'nin de "Marksist-Leninist" bir işçi sınıfı partisi olarak, öteki burjuva partileriyle bir uzlaşma içinde legal olarak çalışabileceğinin güvencesi nedir? Açık ki ne ufukta böyle bir istikrar beklentisi, ne de böyle bir güvence yoktur.

Diğer yandan, İtalyan ve İspanyol komünist partilerinin ilk kez ileri sürdükleri "tarihi" ya da "ulusal uzlaşma"nın ne ölçüde gerçekçi olduğu veya bilimsel sosyalizmle bağdaştığı ayrı bir konu; şu anda onu tartışmıyoruz; ama her uzlaşmanın da koşulları vardır. Uzlaşma güçlerde belli bir denge sorunudur. Karşı tarafın sizi ciddiye alması, sizinle uzlaşması için

ortada, başka türlü başa çıkamayacağı bir gücünüz, etkinliğiniz olmalı. Türk burjuvazisi bugüne kadar işçi sınıfı hareketiyle bir pazarlığa yanaşmadı. Kurtuluş savaşı sıralarında, yani kendisi için en küçük bir gücün önem taşıdığı bir dönemde bile, komünist hareketin önderlerini en kaba yöntemlerle katletmeyi seçti. O günden bu yana da, onlara ilişkin olarak başvurduğu tek yöntem terördür; yasaklama, tutuklama, işkence ve cinayettir. 12 Eylül rejimi, yalnız komünistlere değil, tüm ilerici, sol, yurtsever, barışsever, demokrat güçlere karşı bu çarkı amansızca işletti. Ve bunu yapanlar bugün de başadılar. Öyle iken, şimdi bu güçlerin, yoketmeye, "kökünü kazımaya" çalıştıkları politik örgütlerle bir masaya oturmaları, uzlaşmaları, en azından onların serbestçe faaliyet göstermelerine izin vermeleri veya göz yummaları için ne sebep var?

Güç dengesi tümüyle karşı taraftan yana iken yapılabilecek bir uzlaşmanın ise gündemini ve biçimini karşı tarafın tayin edeceği açık bir şeydir. Nitekim TKP, legale çıkmak için daha şimdiden büyük ödünler vermiştir. Barışçı yol seçimi, burjuvaziyi TKP'nin legal varlığına razı etmek için verilmiş böylesi bir ödündür. TKP, veya iki örgütün birleşmesiyle ortaya çıkan TBKP'nin bundan böyle —en azından sözkonusu yolun çıkmazını ve kendi yanlışlarını görüp vazgeçinceye kadar— bu anlayışın gerekçelerini bulmaya çalışacakları, bunun propagandasını yapacakları ve sonuçta öteki mücadele biçimlerini ihmal edecekleri, kendilerini ve kitleleri mücadelesinin zorunlu olan çeşitli biçimlerine göre hazırlamak için gerekli çabayı gösteremeyecekleri açık bir şey. Bu ise en başta burjuvaziye yarar ve işçi sınıfının mücadelesine zarar verir. Bu sol ve ilerici saflarda yeni bir kafa karışıklığına yol açar ve solun birliğine zarar verir; nitekim daha şimdiden vermektedir.

Egemen sınıflar sopayı elden bırakmamışken, aksine, çelişkilerin giderek derinleştiği, gericiğin, militarizmin saldırganlığının arttığı koşullarda, devrim ve demokrasi güçlerine barışçıl yolu önermek, onları tırnağına kadar silahlı ve saldırgan düşman karşısında silahsız bırakmaktan başka nedir?

Ama "parlamentar görünümü otoriter rejim" bu kadarıyla yetinmiyor, o, TKP ve TİP'i çok daha büyük ödünler vermeye zorluyor, daha da ehliştirmeye çalışıyor. Şimdi onlardan istenen anti-Sovyetik bir tutumdur. Yarın daha başkaları da istenecek. İki örgütün ilginç bir sabırsızlıkla genel sekretterlerini diktatörlüğe teslim etmiş olması, Evren-Özal ekibinin işini daha da kolaylaştırıyor. Onların, "komünist" adı taşıyan bir partiye izin vermeleri, bu partinin, ancak ideolojik ve örgütsel bakımdan göstermelik bir hâle gelmesiyle mümkün olacak.

Görülüyor ki TKP, 12 Eylül sonrasında birara yöneldiği kimi doğru tespitlerden tekrar caymış ve legaliteye çıkma uğruna burjuvaziye tek yanlı ve

büyük ödünler vermiştir. Böyle bir anlayışla legal çalışma imkanına kavuşsa bile, bunun devrim ve demokrasi mücadelesine yarar mı, yoksa zarar mı getireceği çok tartışma götürür. Bize göre, Türk ve Kürt halklarının devrimci ve demokratik güçlerinin, legalite konusunda fazla hayallere kapılmadan, kendilerini ve yığınları yeni mücadele biçimlerine hazırlamaları, devrimin de demokrasinin de kazanılması için hayati derecede önemlidir. Bunun içinde elbet legal mücadele biçimleri de var. Ama mücadelenin illegal ve yarı-legal biçimlerini gereği gibi kullanmadan, karşı taraf dışına kadar silahlı iken ve habire terör estirirken, silahlı mücadele biçimlerine hazırlanmadan, yığınları radikal eylemlere çekmeden ve böylece güç dengesini demokrasi ve devrim isteyen yığınlardan yana çevirmeden yalnız devrimi değil, demokrasiyi de gerçek anlamda gerçekleştirmek olanaksızdır.

TKP'nin bir süreden beri legale çıkmak için belli hazırlıklar yaptığı, kamuoyu oluşturmaya çalıştığı bilinen bir şeydi. Ancak iki parti, bu amaçla genel sekretterlerini yurt içine gönderme gibi önemli bir adımı atarken bile sorunu diğer sol örgütlerle, hatta üyesi oldukları SOL BİRLİK içinde tartışma gereğini duymadılar. Hatta sorunu, salt bir TKP'ye ya da TBKP'ye özgürlük sorunu olarak sundular.

TKP'nin yayınlarında ve TBKP'nin taslak programında bugün de sol güçlerin birliğinin öneminden söz ediliyor. Ne var ki sözkonusu tutum bu sözlerle çelişiyor.

Türkiye'de işçi sınıfı partisi için legalite sorununun demokrasi yönünde köklü değişikliklere bağlı olduğu açık bir şeydir. Bu ise demokrasi isteminin yığınlara mal olmasına, yığınların yalnız demokrasiyi gerçekleştirmek için değil, korumak için de yeterince istekli ve örgütlü olmasına bağlıdır. Bu nedenle, kendi adıyla işçi sınıfı partisini legal planda örgütlemeye girişmeden önce yapılması gereken bir hayli iş var. Yığınlarla canlı bağlar kurmak ve onları demokrasinin kazanılması yönünde eyleme geçirmek bu işlerin başında geliyor. Sol güçlerin geniş cephesi diğer bir zorunluluktur. Her alanda olduğu gibi, legalite alanında da demokrasi, burjuvaziye yöneltilen iyi niyetli çağrılarla kazanılamaz.

Biz, bu amaçla, Türkiye'li ve Kürdistan'lı tüm sol ve yurtsever güçlerin ortak cephesinin gerekli ve zorunlu olduğu inancındayız. Böylesi bir birliğin gereğine inanmadan, bunun gerçekleşmesi için çalışmadan ülkede durumu demokrasi ve devrim güçlerinden yana çevirecek bir güç birikimi yaratılamaz. Bu yapılmadan her örgütün kendi başına girişeceği legaliteye çıkma veya legal parti oluşturma girişimleri, kısa vadede sonuç verse bile kalıcı olamaz. Bu tür örgütlerin başında her zaman yeni 12 Martlar ve 12 Eylül'ler biçiminde demoklesin kılıcı

(Devamı 14. sayfada)

ÇAĞ ATLAMA MASKARALIĞI ve BAZI GERÇEKLER • H. ŞİYAR

Türkiye çağ atladi. Özal dediği için değil, gerçek olduğu için. Biz Türkiye'de ve Kürdistan'da olup bitenleri yazdık durduk, ama adını koymayı beceremedik. Özal, mütevazî olduğu için "Özal Çağı" demiyor, ama demek gerek. "Evren-Özal Çağı" denmesi de mümkün.

Lenin, bir çağın ne zaman başlayıp ne zaman bittiğinin tam olarak bilinemeyeceğini söylemiş. Demek ki yanlışmış. Özal aksini söylüyor ve kanıtıyor. Kararsızlığa düştüğü konu ise "çağ"ın başlangıç tarihi. 24 Ocak mı, yoksa 12 Eylül mü desin? Bu konuda biz ona yardımcı olmalıyız.

Şaka bir yana, gerçekten Türkiye'de ve T. Kürdistanı'nda bazı kuş beyinlilere "çağ atıyoruz" dedirtecek kadar büyük değişiklikler oluyor. Bir daha anımsayalım:

24 Ocak kararları ile yeni bir rejimin ekonomik programı, bunu uygulamak için de 12 Eylül darbesi yapıldı. Siyasi partiler, sendikalar, demokratik kitle örgütleri kapatıldı. Basın susturuldu. 250 bini aşkın yurtsever zindanlara dolduruldu, işkence çarklarından geçirildi. Onlardan yüzlercesi katledildi, binlercesi sakat bırakıldı. 1000'e yakın insan "kayıplara" karıştı. Onlarca insan "intihar" etmek için emniyet binalarını seçti. 50'yi aşkın infaz edilmiş idamın yanısıra, 400'ü aşkın aynı ceza meclisin onayına sunuldu. 1 milyon 683 bin insan "güvenlik soruşturması" adı altında fişlendi. 300 bini aşkın insana pasaport verilmiyor. Binlerce kişi sürgün edildi, yüzlerce yurtsever vatandaşlıktan atıldı. Onbinlerce politik tutuklu zindanlarda işkence görüyor.

Katliamlar ve sürgünler Kürt halkı için yaşamın ayrılmaz bir parçası haline getirildi. İşgal ordusunun Kürdistan'daki vahşet ve barbarlığına resmiyet kazandırıldı. "Köy koruculuğu", Olağanüstü Hal Bölge Valiliği adı altında sömürge valiliği vb. kurumlar aracılığıyla halkımıza karşı bir savaş sürdürülüyor. Resmi devlet politikası yapılan terörün, Türkiye'de ve özellikle T. Kürdistanı'nda girmediği emekçi eyi bırakılmadı.

"Özal Çağı"nda açlık ve yoksulluk görülmemiş boyutlarda arttı. İşçiler yüzde 50, köylüler ise yüzde 30 gelir kaybına uğradı. Tarım kesiminin ulusal gelirden aldığı yüzde 29 payın, bu yılın sonunda yüzde 15'e düşeceği bildirildi. 1980'lerde ulusal gelirden yüzde 33 pay alan ücretli ve maaşlıların bugünkü payı yüzde 17'ye düştü. Nüfusun en yüksek gelir grubunu oluşturan yüzde 10'u ulusal gelirin yüzde 40,7'sini alıyor. (Bu oran, Özal'ın çok sevdiği ABD'de bile yüzde 33,4).

Enflasyon yüzde 50'lerin altına düşmedi. 1 ABD doları 1000 lirayı geçti. Hayat pahalılığı çekilmez hale geldi. Birbirlerini kovalayan zamlardan hiçbir malın fiyatı bilinmez oldu. 1980'de bir aylık maaşı ile 42 kilo et alabilen

bir lise mezunu memur, 1987'de 24 kilo alabiliyor. Aynı memurun bir çamaşır makinası alabilmek için, 1980'de 2,5 ay, 1987'de ise 8 ay çalışması gerekiyor. Enflasyonu hesaba katarak söylesek, "Özal Çağı"nda memur maaşları 100'den 57'ye, ortalama işçi ücretleri 100'den 38'e asgari ücret ise 100'den 59'a düştü.

Sayıları bilinmeyen gizli işsizleri bir yana bırakalım, açık işsizlerin sayısı çığ gibi büyüyerek 6 milyona yaklaştı. Kahvehane sayısı dersane sayısının 4 katını aştı. İşe alınacak 3-5 kişi için sinavlar stadyumlarda yapıldı.

Peki bütün bu sayıların, oranların arasında en değerli varlık olarak insana ne oldu? Zindanlarda "öldürülme-yip beslenenler", "çağ atlandığını görme şerefine nail olmayanlar", "yakala ve öldür" talimatına uygun olarak yokedilenler dışında kalan diğer kesimlere ne oldu? Topluma ne oldu?

Açlık ve yoksulluk toplumun değer yargılarını büyük ölçüde değiştirdi. Vesikalı hayat kadını toplumda "normal bir meslek" olarak algılanmaya başlandı. İstanbul'da kayıtlı fahişe sayısı 62 kat arttı. Aile içinde "para kazanan bir fert" olarak kabul edilen bu türden kadınların sayısı 5400 den 338 bine fırladı. Günlük gazetelerin ilk sayfaları, genelevlerde çalışma vesikası alan evli kadınların fotoğrafları ile doldu. Eşcinsellerin "mutemet" müşterileri arasına giren ANAP milletvekilleri sayesinde "Özal Çağı"nda parlamentonun değeri arttı.

İnsanların sağlığı metaya çevrildi. İlaç üretiminin yüzde 83'ünün 20 firma tarafından gerçekleştirildiği; firmaların ise "fiyat düşürme yoluyla rekabet" yerine "reklam ve tanıtma" ile satışlarını artırma yoluna gittikleri açıklandı. Kişi başına sağlık harcaması 15 bin 500 liraya, sağlık harcamalarının ulusal gelire oranı ise yüzde 1,5'e düşürüldü. Tedavi olamadığı için hastane kapılarında ölen, organlarını, çocuklarını satan insanların fotoğrafları günlük basından eksilmedi. Bakırköy Akıl Hastanesi'ne başvuran hasta sayısı 28 binden 81 bine çıktı. Her 10 kişiden birinin ruh hastası olduğu belirlendi. Asya kültürü ile yoğrulmuş, ama kendini Avrupalı saymaya pek meraklı Türkiye'nin, UNICEF'in yayınladığı "Dünya Çocukları" adlı yayında, bebek ölümlerinde Avrupa'da birinci olduğu açıklandı. ("Avrupalı" olduğu halde, işçi sınıfı partisini yasaklayan tek ülke olma ünvanını koruduğu gibi.)

Dahası var. Sınıflararası uçurum daha da derinleşti. Ladeste kazanan "hanımefendi"nin 50 milyonluk Mercedes'i, 350 milyona satılan Porsche, bir işçinin 7 aylık ücretini aşan 350 bin liralık ayakkabılar çağ atlayan alıcılarını buldu. Sünnet düğününde harcadığı 70 milyonu az gören "şevkatli" ananın şatafatlı anlatımları yanında, 50 bin liraya 6 kişiyi nasıl geçindirdi-

ğini anlatan Erzurumlu Hülya'nın mucizesi sönük kaldı.

Bilimsel araştırma yapma özgürlüğü rafa kaldırıldı. YÖK ve 1402'likler bir yana, öğrencilerden dernek kurmak isteyenler işkenceye alındı, muhbir olmaları için baskı yapıldı. Öğrenci yurtları askeri kışlaya çevrildi. Yurtlara gazete, kitap, dergi sokmak yasaklandı. Kitaplar yasaklandı, toplatıldı, yakıldı.

Devam edelim: İpliği pazara çıkan "Atatürkçülük" ve "Milliyetçilik" yerine "Ümmetçilik" körüklenerek Türk-İslam sentezine dayalı ırkçı-şoven ideoloji geliştirildi, Molière, Camus, Voltaire ve birçok ilerici, çağdaş yazarın eserleri yasaklanarak, öğrencilerin, "Büstan-ül Muhaddisin", "Sahihi Buhari Muhtasarı" ile kültürlerini arttırarak "çağ atlamaya" ayak uydurmaları sağlandı!

Kürt halkına karşı uygulanan barbarlığı duymayan kaldı mı? Kürt halkının dili, edebiyatı, kültürü ve müziğinin yasaklandığını, Kürdistan'da ilkokulların askeri kışla olarak kullanıldıklarını bir daha mı söyleyelim? Anadilini konuşma yasağının Anayasa maddesi haline getirildiği ülkede, televizyonda haberlerin İngilizce okunarak "çağ atlama" maskaralıklarına bir yenisinin eklendiğini bilmeyen var mı?

Barış düşmanlığı, Kürt halkına ve diğer komşu halklara saldırı, Cunta döneminde resmi devlet politikası oldu. Ülkelerimiz barut fıçısına, CIA'nın savaş provaları yaptığı atış poligonuna çevrildi.

Ya silahlanma? Türkiye'nin silahlanmaya ayırdığı pay bütçenin 1/3'ünü aştı. Bütçe açığı 1 trilyon, iç borç 4 trilyon liraya ulaştı. Dış borç 40 milyar dolara yaklaştı. Olsun! Ne de olsa "Borç yığidin kamçısıdır" dememiş miydi büyüklerimiz?

Gülelim mi ağlayalım mı? Bu gerçeklere rağmen Bay Özal Türkiye'nin çağ atlandığını söylüyor. Kendi evini Türkiye, ailesi ve yakınlarını da Türkiye toplumu şaniyor olmasın?

Peki Evren-Özal döneminde hiç mi olumlu birşey yapılmadı? Elbette yapıldı. Haksızlık yapmamak gerek! Gerçekten çağ atlayanlar da oldu. Sermaye kesimi yüzde 100 zenginleşti. Devlet aracılığıyla batan şirketler kurtarıldı, yenileri kurdu. Davulçudan milyarder işadamı yaratan Özal, "Küçük Amerika" ve "Büyük Türkiye" den sonra, parabalaları için "Çağ Atlayan Türkiye" yaratma yolunda azımsanmayacak adımlar attı.

Bu gidiş önlenebilir mi? Zenginler için cennet, emekçiler için cehennem olan Özal Çağının sonu getirilebilir mi? Yüksek sesle "EVET" diyoruz; çünkü biz sosyalistler yalnız iyimser değiliz, geleceğin bizden yana olduğuna inanıyoruz. Tarihin ve toplumun gelişme yasalarını tanıyor, birleşirsek yeneceğimizi biliyoruz. Ve biz bunun için savaşıyoruz.

FAC Savunma Bakanlığı Dergisinde Kürdistan .HOZAN

FAC Savunma Bakanlığı'nca yayınlanan aylık bir dergi, geçtiğimiz Kasım ayında "Kürdistan" başlıklı bir makaleye yer verdi.

Makaleyi kaleme alan "Deutsche Welle" Radyosu redaktörlerinden Gün-ter Knabe'dir. Sözkonusu makalede şöyle diyor Knabe:

"Kürt sorunu gerçekte NATO için politik bir yük oluşturmaktadır. İnsan hakları, demokrasi ve özgürlük gibi NATO'nun diğer kavramları, Türkiye'nin Kürt sorununa barışçı bir çözüm bulması için yeterli nedenlerdir. En azından böylesi bir barış ve kültürel otonomi Kürtler için istenebilir."

Bir Kürdistan haritasının da yer aldığı sözkonusu yazıda, 8 milyonu Türkiye'de olmak üzere, bölgede toplam olarak 18 milyon Kürdün yaşadığı belirtiliyor.

Kürdistan'ı romantik bir isim olarak niteleyen G. Knabe, ülkenin özgürlüğünün Kürtler için bir "düş", Türk yönetimi için ise, "kâbus" olduğunu söylüyor ve şöyle devam ediyor:

"Kürdistan gerçekten var. Yaklaşık 3 bin yıldır bölgede yaşayan Kürtler CIA verilerine göre dünyanın en iyi gerilla savaşçıları arasında sayılıyorlar. Atatürk'ün cumhuriyeti kurmasından bu yana Kürtlerin kendi dillerini konuşmaları yasaklanmıştır. Bugün de Kürt azınlığın varlığı Türkiye tarafından kabul edilmemektedir. Kürtler 'dağ Türkleri' olarak adlandırılmaktadır."

Türk burjuva basını, benzer örneklerde olduğu gibi bu kez de habere olumsuz tepki gösterdi. 1 ve 2 Aralık tarihlerinde çıkan Cumhuriyet ve Milliyet gazeteleri, haberi "Alman Ordu Dergisi'nde Kürdis-

tan" ve "Bonn'dan Kürtlere Destek" başlıkları altında verdiler.

Son günlerde, sömürgeci Türk yönetiminin ve Türk burjuva basınının keyfini kaçırarak diğer bir haber de ABD'den geldi. Kongre'nin Kürdistan'daki baskılar ve durumla ilgili olarak ABD yönetiminin ne yaptığı konusundaki soruları üzerine, ABD Dışişleri Bakanlığı, Helsinki Nihayi Senedi'ndeki ilkelere uygun olarak Kürtlerin varlığının ve haklarının tanınması için Türk hükümetini "cesaretlendirmeye çalıştığını" açıkladı.

Görülüyor ki, sömürgeci rejimin "en sadık dostları" bile, Kürt sorunu konusunda kendileri gibi düşünmüyorlar. Bu da doğal bir şey. Türkiye'deki uşaklarının politikasından ne denli memnun olurlarsa olsunlar, bu çevrelerin bile, Kürt sorunu karşısında Türk yöneticileri kadar saçmalamaları, koca bir halkın varlığını göz göre göre inkar etmeleri beklenemezdi. Bu tür maskaralığı ancak sömürgeci Türk yönetimi ve boyalı basını yapabilir.

Üstelik, Bay Knabe'nin de açıkça belirttiği gibi, Türkiye'nin Kürt sorunu karşısında izlediği politika bizzat NATO için bir "yük"tür. Gerçekleri inkar ve zorbalık üzerine kurulu bu politikayı desteklemek artık kolay olmuyor. Kürt halkına karşı işlenen cinayetler, Kürdistan'da insan haklarının pervasızca çiğnenmesi, NATO'nun yüzündeki kimi maskelerin de düşmesine ve Batılı kamuoyunda giderek artan oranda tepkilere yol açıyor. Öyle olunca da Türkiye'nin Kürdistan konusunda "Batılı dostları"ndan istediği oranda destek bulması giderek güçleşecektir.

Tutsak Kent • Erol

Portekiz'in Willa Real kenti belediyesi Tunceli'yi kardeş kent seçmiş, bu nedenle Tunceli Belediye Başkanı Hasan Korkmaz'ı Portekiz'e davet etmişti. Gezi 14 Aralık'ta başlayacaktı.

Hasan Korkmaz, gezi için bu tarihten bir ay kadar önce İçişleri Bakanlığı'na başvurdu. Ama Bakanlık, Portekiz Büyükelçiliği'nin de araya girmesine rağmen, gerekli izni vermedi.

Bir kentin diğerini kardeş seçmesi ilk kez olmuyor ve Türkiye'de de böyle şeyler öteden beri biliniyor. Örneğin İstanbul ile Leningrad da birbirlerini kardeş ilan etmişlerdir. Nitekim, bundan kısa süre önce, İstanbul Belediye başkanı Bedrettin Dalan, davet üzerine Leningrad'ı ziyaret etti.

Kentler arasındaki bu tür ilişkilerde ardniyet aramak saçmalaktır. Bu tür ilişkiler halklar arasındaki dostluk-

ları güçlendirir, kültür ve deney alışverişi sağlar; onların, birbirlerinin gelenek ve göreneklerini tanımalarına yardımcı olur.

Öyleyse, Tunceli'ye ilişkin olarak İçişleri Bakanlığı'nın telaşı neden? Hasan Korkmaz'a konan gezi yasağı ilk anda hayret uyandırıcı türden. Ne var ki, Türkiye'yi ve Kürdistan'ı, Tunceli'yi ve bu hükümeti tanıyanlar için ortada şaşacak hiçbir durum yok. Kürdistan'ın bir ili, hem de yıldırımları en çok çeken bir ili olan Tunceli'nin ülke dışında bir kent tarafından kardeş şehir seçilmesinde, "milli duyguları zayıflatacak", "vatanın birliğini bozacak" pekçok tehlikeler olabilir!

Bu olay Türk sömürgeci rejiminin korkusunu, zorba —aynı zamanda gülünç— politikasını birkez daha ortaya koyuyor. Binlerce kilo- (Devamı 14. sayfada)

QEDERA İNSANİYETÊ DA GAVEK PIÇÛK, LÊ PIR GIRİNG • Evdal

Dawiya sala 1987'an dı navbera Yekitiya Sovyetan û Emerika Yekbüyi da peymanek giring hat imza kirin. Berê imzakirinê Gorbaçov usa digot: "Divê di derheqa çek û çekdariyê da tu tışt dizi nemine, ku em bikaribin çarên baş û durist babin... û em amadene ku mesala di kêmkirin û rakirina roket û silahana da piraniya wana ji ortê rakin." Belê bî vê lihevhatinê va roketên navçe menzil wê werin kêm kirin û ji ortê rabin.

Hevditina duduyan wê li Moskova çêbe. Wê wext ji li ser rakirina roketên menzil dirêj û çekên klasik dan û standin çêbe.

Dî komcivina Emerikayê da her usa li ser ci-war kirina çekan li ezmana û gelek pirsên navnetewî hat sekinandin. Herdu serokên du sistama ji bir û baweriyên xwe durneketin lê bî nermtî ji aşitî û bêçekdariyê ber bî pêş gav avêtin. Dilê cimaetê bî jiyaneke bê tirs û bî hêviya aşitiyê va geş bû. Bî vê karê welatên sosyalist û hêzên aşitixwaz sengerek pêş, himber hêzên imperyalistan bî dest xistin.

Bê şik dî seri da kar û xebatên Sovyetan û welatên sosyalist, her usa ji hêzên aşitixwaz û demokrasiyê bî tevayî mecbûr kirin ku ewana werin imza bavêjine vê peymana baş û giring.

Çawa dî pêşniyarên Yekitiya Sovyetan da tê eşkere kirin, dî sala du hezaran da em ji bo cihanek bê çek û bombe; cimaetek bê tatêl û rehet bîhêlin. Seba vê armanca bî qedr, pêvist e her tim cehd bikin.

Lî gel vê gavê baş, hukma faşi a Tirkîyê çek û silahên giran û atomî li Kurdistanê ciwar dike. Welat û cimaeta me davêje nav agirek gur.

Lema kêm kirina çekan, rakirina roketan, dan û standina nav milletan bona me Kurdan ji rind e; ji bo tekoşina Azadiya Kurdistanê firsendên baş wê bine holê. Divê em ji bî hêzên xwe tevî şerê aşitiyê bîn.

Yaşam Emekçiler İçin İşkence

Şeyho/Münih

Arkadaşlar,

Bu yılki izin sırasında edindiğim izlenimleri şöyle özetleyebilirim: İnsanlarımız terör ve pahalılık tarafından kasıp kavruluyor.

Üç yıldır tatile gitmemiştim. Bu yıl hasretimi gidermek ve dinlenmek umuduyla gitmiştim. Ne varki gittiğime pişman oldum. Köye vardığımın üçüncü günü gecesi, kapımıza peşmerge kılığında silahlı adamlar dayandı. "Apocu" olduklarını söylüyorlardı. Biz ise neyin nesi olduklarından emin değildik. Askerler sık, sık Apocuların kılığına bürünüp köylerden yiyecek ve para istiyorlar. Biz kararsızlık içinde iken onlar silahlarını rastgele ateşlediler. Çoluk çocuk yerlere yattık. Sabaha kadar gözümüze uyku girmedi. Sabahleyin kapı önlerinden bir hayli boş kovan topladık. Üzerinde MKE damgası vardı. Köylüler ayrıca bir cem-

se sesi de duymuşlar.

Dönüşte Ankara'da bir yakınıma uğradım. Gecekonuda kalıyor. Öğretmen bir komşusu vardı. Geçim sıkıntısından çok yakındı. Evliyim, iki çocuğu varmış. Geçinebilmek için arasıra bulursa başka günlük işlere de koşturuyormuş.

"Eve geliş-gidiş otobüs parası çok tutuyor," diyor. "Bu yüzden öğlen gelmiyorum. Bazen zeytin ekmek, bazende ekmek- köfteyle idare ediyorum. Bu gidişle odun- kömür alamıyacağım yine. Geçende çocuğum hastalandı, doktora götürdüm. Doktor "iyi beslenmesi gerek" dedi ve muz da tavsiye etti. Ona arada bir iki tane muz alıyorum, yarımşar, yarımşar veriyorum. Bazen benimde canım çekiyor; ama yiyemiyorum! 14 yıllık öğretmenim; okumayı seviyorum; ama dergi ve kitap alacak param yok. Onları da ancak kitapçı vitrinlerinden seyrediyorum."

Yalnız jandarma dipçığı, polis copu değil, hayat pahalılığı da emekçi insanlarımız, halkın çoğunluğu için bir işkence.

Hamburg'da Yabancılara Seçme ve Seçilme Hakkı ■ Rêzan

Yabancı ve Alman demokratik kuruluşlar, yabancılara seçme ve seçilme hakkının verilmesi için yıllardan beri Hamburg'da mücadele ediyorlar. Bu amaçla şimdiye kadar bir çok gösteri düzenlendi, binlerce imza toplandı ve bildiriler dağıtıldı. Demokratik Alman kuruluşları ve siyasi partiler bu konuda yabancılara birhayli dayanışma gösterdiler. Bu çalışmalar şimdi olumlu ürünler vermektedir.

Mayıs1987'de yapılan Hamburg eyalet seçimlerinin ardından oluşan SPD ve FDP koalisyon hükümeti yabancılara seçme ve seçilme hakkının tanınacağı vaadinde bulundu. Her iki parti adına açıklama yapan temsilciler, yabancılara seçime katılmasının yararlı olacağını, bunda korkacak birşey olmadığını söylediler. Seçimlere katılabilmek için en az beş yıldan beri Hamburg'da oturma şartı aranıyor. Bu şart söz konusu hakkı oldukça daraltıyor. Bu durumda işçi ve ilticacıların

bir çoğu bu haktan yararlanamayacak.

Yine de, Hamburg koalisyon hükümetinin bu kararı yabancılar arasında ve demokratik çevrelerde olumlu karşılandı. Bonn hükümetinin başı H.Kohl ve İçişleri Bakanı Zimmermann ise, bu kararı "skandal" olarak nitelendirdiler. Hükümet ortağı CDU ve CSU, hükümetin diğer küçük ortağı FDP'yi bu karardan vazgeçirmek için bir süreden beri yoğun baskı uyguluyorlar. FAC'daki gerici çevreler yabancı işçileri gelip geçici bir "misafir" olarak görüyor ve onlara herhangi bir hak tanımaya yanaşmıyor.

Oysa diğer bazı Avrupa ülkelerinde, örneğin İsveç, Norveç ve Hollanda'da yabancılara seçme ve seçilme hakkı çoktan beri tanınmıştır. Federal Almanya'da ve diğer ülkelerde bu hakkın kazanılması için mücadele gerekli. Hamburg'da atılan olumlu adımı, diğer eyaletlere de yaymak için çalışılmalı.

Bir "Öğrenci Derneği"nin Kuruluşu

Dıldar

Bir yılı aşkın süreden beri F. Almanya'nın diğer şehirlerinde olduğu gibi Hamburg'da da Türk Konsoloslugu'nun girişimiyle bir öğrenci derneği kuruldu. Bonn'daki Yurtdışı Öğrenci Müfettişliği'ne bağlı öğrenci işlerinin konsolosluklara bağlanmasından hemen sonra bu girişimler başlamıştı.

Bu dernek, daha önceleri çeşitli şehirlerde kurulanların aksine, öğrencilerin girişimiyle değil, bizzat konsolosluktan bu işle görevli olan elemanların tepeden girişimiyle ve sınırlı sayıda öğrenciyle kuruldu.

Türk Konsoloslugu ve elbetteki MİT elemanları belli bir listeden hareket ettiriler. Hamburg Üniversitesi ve yüksek okullarında öğrenim gören 250'yi aşkın Türkiye-

ve Türkiye Kürdistanlı öğrencilerden 20-30 kişiye bu konuda bir "davetiye" gönderilmişti. Mektupta öğrencilerin çeşitli sorunlarından ve bu nedenle kurulması düşünülen bir dernekten bahsediliyordu. Yalnızlıkla olsa gerek — ki öğrenci çoğunluğuna çağrı yapılmaması bunu kanıtlıyor— mektuplar bir-iki ilerici demokrat öğrenciye de postalanmıştı. Böylelikle kuruluş aşamasında gizli tutulan bu dernek girişimi kamuoyunda duyulmaya başlandı.

Bu durum üzerine öğrenciler arasında bir tartışma başladı. Kimilerinde bir tedirginlik de sözkonusuydu. Acaba Konsolosluk neyi amaçlıyordu? Dahası böyle bir girişim konsolosluk görevi arasında mıydı? Ve

Konsolosluk, en başta kendisi ve tavırlarıyla öğrenciler arasında bir ayırım ve bölücülük yapmış olmuyor muydu?

Konsolosluğun kurduğu derneğe üye edilenler ve yöneticilik görevi verilenler, genellikle okulda, şu veya bu şekilde bildiğimiz gerici-tutucu kişilerdi. Bazı politikadan uzak, ancak bu derneğe üye edilmiş olan kişilerle konuştuğumuzda; "bu derneğin politika yapmayacağını, sadece öğrencilerin çok yönlü sorunlarıyla uğraşacağını ve bunun bir tüzük maddesi gereği olduğunu" söylüyorlardı.

Niçin diğer öğrencilere çağrı yapılmadığını, bu dernek kurulurken hangi ilkelerden hareket edildiğini sorduğumuzda ise; "belki bazı öğrencilerin adresleri konsoloslukta yok" ya da "Türkiye'nin itibarına yönelik çalışma yapanlara bu dernek kapalıdır" şeklinde yanıt alıyorduk. Halbuki Türkiye-

de öğrencilikleri tanınmış tüm öğrencilerin adreslerinin konsoloslukta bulunması zorunludur.

Böylesi "politikadan uzak" bir dernek kurmakla güdülen amaç biliniyordu. Bir taraftan konsolosluk öğrenci çoğunluğunun ilerici-devrimci görüşlere sahip olmasından korkuyor ve bu girişimiyle gözdağı vermek, kuşku uyandırmak, onları yıldırım istiyordu. Ayrıca bu birçok öğrencinin açık-açık fişlenmesi demekti. Diğer taraftan "politikadan uzak" derneğin gerçek amacı çok geçmeden ortaya çıktı. Konsolosluk derneği, kuruluşundan kısa bir zaman sonra Atatürk'ü anma toplantısı yaptı. Daha sonra Ermeni sorunu konusunda düzenlenen toplantıya Türk devletinin sözcüsü meşhur şoven Mümtaz Soysal'ı da konuşmacı olarak getirtti. Böylece öğrenci sorunlarına bir ölçüde "eğilinmiş" oldu...

HAKLARIMIZI KAZANMAK İÇİN - Çelenk

Bugün F. Almanya'da yaşayan, çalışıp vergi ödeyerek, değerler yaratarak toplumun gelişmesine katkıda bulunan 300 bin dolayında Kürt emekçisi var. Kürtlere, diğer uluslardan işçilere tanınan kısmi haklar bile tanınmıyor. Kürtlere radyo-televizyonda yayın hakkı, sosyal danışmanlık, çocuklara anadilde ders hakkının verilmemesinin çeşitli nedenleri var.

En önemli nedenlerden biri Türkiye'nin NATO üyesi olmasıdır. O, yalnız yurt içinde Kürt halkının varlığını tanımamakla kalmıyor; aynı zamanda yurt dışında da Kürtlere tanınabilecek her hakka karşı çıkıyor ve böyle şeyleri içişlerine bir karışma sayıyor.

Kürt aydınları ve emekçilerinin yurt dışındaki politik ve kültürel çalışmalarının ve bu ülkelerde sağhyabildikleri kimi kazanımların, halkımızın kurtuluş mücadelesini olumlu yönde etkilediği, ulusal bilinci ve coşkuyu yükselttiği açık bir şeydir. Federal Almanya'daki Kürdistanlı işçilerin demokratik örgütleri de yıllardır olumlu çalışmalar yapıyorlar. Bu çalışmalar henüz amacına yeterince ulaşmış değil. Ama kimi ürünlerini daha şimdiden veriyorlar. Baskı ve ya-

saklar çemberinde bazı gedikler açılıyor.

Örneğin Batı Berlin, Dortmund ve Nürnberg'de, haftada bir gün de olsa, Kürt dilinde radyo yayınları başladı. Pekçok şehirde Kürtler için sosyal danışmanlar görevlendirildi. Demokratik Kürt örgütlerinin kültürel ve kimi sosyal etkinlikleri için resmi ve sosyal makam ve kuruluşlardan, sınırlı da olsa, bazı yardımlar yapılıyor. Mahkemelerde Kürtçe bilen tercümanlar görevlendiriliyor, vb..

Ama Kürtler için sorunlar henüz büyük ölçüde çözülmekten uzak. Almanca'yı henüz öğrenemeyen, Türkçeyi de bilmeyen Kürt çocukları, geri zekalılar okuluna gönderiliyorlar. Kürtler, kendi çocuklarına istedikleri adı koyma hakkına bile sahip değil. Diğer uluslardan işçilerin sahip olduğu hakları bizim de kazanmamız için mücadeleyi aksatmadan sürdürmemiz gerekiyor. Başarılarımız, bu ülkelerdeki Kürdistanlı emekçi ve aydınlarla kurduğumuz bağlara ve onları harekete geçirme derecesine, aynı zamanda, bulunduğumuz ülkelerdeki demokrasi güçlerinden alacağımız desteğe bağlı. Bunun için elden geleni yapmalıyız.

FAŞİST ve SÖMÜRGEÇİ REJİME KARŞI ...

(Baştarafı 10. sayfada) sallanmakta devam edecek. Bu tür girişimler, geçmişte olduğu gibi solun dağınıklığının sürmesine neden olacak. Geniş bir cephe halinde birleşemeyen sol, burjuva güçlerin karşısında etkin bir güç olmaz ve devrim mücadelesinde olduğu gibi demokrasi mücadelesinde de kendisinden beklenen rolü oynamayı başaramaz.

TUTSAK KENT

(Baştarafı 12. sayfada)

metre ötedeki Willa Real sakinlerine, bir tüm olarak

ÖZAL POLİTİKASI'NIN İFLASI • Felat

Basında yer alan haberlere göre, Kasım ayı sonunda tüketici fiyatlarındaki artış oranı bir önceki yılın aynı ayına kıyasla, yüzde 41,7'ye ulaştı. Aralık ayı başlarında gıda, giyim eşyası, ulaşım, yakacak ve diğer tüm tüketim mallarına yapılan zamlar da yıllık enflasyon ortalamasına dahil edildiğinde, 1987 yılındaki enflasyon oranının yüzde 60'ın üzerinde gerçekleşmesi bekleniyor.

Bu, ekonomiye yeni bir yön vermek amacıyla, IMF ve yerli büyük sermaye çevrelerinin dayatması ile uygulamaya konan, 24 Ocak kararlarının ilk yılı olan 1980'de yüzde 107 olarak gerçekleşen enflasyon oranından sonraki en yüksek enflasyon oranı..

Daha önce faşist diktatörlükler tarafından Şili, Arjantin ve Brezilya'da da uygulanan ve kapitalist sistemin az gelişmiş ülkelerdeki çıkarlarını koruyup, geliştirmeyi hedefliyen bu ekonomik politika, bu ülkelerin geniş emekçi yığınlarına işsizlik, açlık ve yoksulluktan başka bir şey getirmemiş; baskı ve zulmün katmerlisini tattırmıştır. Bu ülkeler, bugün dünyanın en borçlu ülkeleri arasında başta gelmektedir.

Türkiye'de, 12 Eylül faşist derbesi sonrası Özal tarafından yönlendirilen bu politika, tüm demokratik hakların süngü zoruyla yok edilmesi, yatırımları ve ihracatı teşvik adı altında devletin tüm olanaklarının uluslararası tekellere ve yerli büyük sermayeye pe-

keş çekilmesi, ardarda yapılan zamlarla, savunma gücü grev olan işçi ve emekçilerin alım güçlerinin düşmesine neden oldu. İşsizlik oranı yüzde 20'yi aşarken, toplum büyük bir ahlaki çöküntü dönemi yaşadı. Hırsızlık, fuhuş, uyuşturucu kullanımı yaygın bir hale geldi.

Ekonomik bunalımı aşma önlemleri bugün hiç bir şüphe götürmeyecek şekilde başarısızlığa uğramıştır. Hedeflerin hiç biri gerçekleştirilememiş; aksine "aşağı çekilmesi" için çalışılan enflasyon boyutları yükselmiş, ihracat ithalatın çok gerisinde kalmış; dış ticaret açığı yıldan yıla artmıştır. Dış borçlar, 1980 öncesine kıyasla iki kat çoğalarak 30 Milyar dolara ulaşmıştır. Yatırımlar azalmış, sahte ihracat yolu ile devlet hazinesi yağma edilmiştir.

Bu, Özal'ın halka çözüm diye sunduğu ekonomi politikasının iflasi demektir. Bu politika geniş emekçi yığınların sırtından bir avuç parababasının, dolandırıcı ve tefecilerin daha fazla kar elde etmesini; halkın çıkarlarının emperyalist güçlerin çıkarlarına feda edilmesini; toplumun baskı ve zor yoluyla sindirilmesini, açlık, işsizlik ve toplumsal değerlerin yok olmasını berabere getirmiştir. Bundan kurtuluş, ancak faşist yönetimin alaşağı edilmesi, IMF ve diğer uluslararası tekel-lerin boyunduruğundan kurtulunması ve geniş emekçi yığınların istemlerine cevap verebilecek ekonomi politikasının yaşama geçirilmesiyle mümkündür. Bu da tam anlamıyla geniş yığınlara dayalı bir demokrasinin gerçekleştirilmesiyle sağlanır.

YURT DIŞINDAKİ ...

(Baştarafı 2. sayfada)

kılıyorlar. Diğer yandan yurt dışında yaşayan gençlerin büyük çoğunluğu ya yurtdışında doğmuş ya da büyümüşler. Bu halde neden mutlaka askerlik yapmak için bu gençler iş yerlerinden olsunlar, oturma müsadelerini kaybedsinler? Bunun yanısıra Türk ordusunun yeterince, hatta fazla askeri var. Türkiye, NATO ülkeleri arasında asker sayısı bakımından en önde gelen ülkelerden biri

Bazı çevreler "askerliğe

evet, bedel indirilsin" diyorlar. Biz bu yaklaşımı yanlış ve yetersiz buluyoruz. Yukarıda sıraladığımız nedenlerden dolayı şunu talep ediyoruz; Yurtdışında kalan gençler askerlikten muaf tutulmalı, bedel tümünden kaldırılmalı. Ancak böylece yurtdışındaki gençlerin büyük bir sorunu olan askerlik sorunu olumlu çözüme kavuşabilir. Bedel miktarının şu ya da bu ölçüde indirilmesi asi sorunu çözmez; gençlerin sömürülmesi, büyük zorluklarla karşı-karşıya kalmaları yine de devam eder.

“SAVAŞSIZ BİR DÜNYA ...

(Baştarafı 1. sayfada)

Üçüncü grup füzeler ise adeta “intihar” füzeleri. Bir taraf bir tanesini kullandı mı, diğeri karşılık vermek zorunda kalacak ve dünyanın sonu gelecek. Bir nükleer felaketi önlemek, insanlığı yok olmaktan kurtarmak için asıl kaldırılması gereken silahlar bunlar. Anlaşmanın imzalanmasından sonra Gorbacov, “silahsızlanma için daha çok şey yapmak gerekir. Ancak, en uzun yolculuklar bile ilk adımla başlar” derken, bu haklı gerçeği vurgulamak istiyordu.

İki ülke ilk defa nükleer silahların bir bölümünün yok edilmesini öngören bir anlaşma imzalıyorlar. Varılan anlaşmanın barışa doğru önemli bir adım oluşu buradan kaynaklanıyor. Bu anlaşma, aynı zamanda barışsever güçlerin bir başarısı, aklın zaferidir. Bu başarıda, barış güçlerinin bel kemiği Sovyetler Birliği'nin ve diğer sosyalist ülkelerin yapıcı rolü ise açıktır. İlk işçiköylü hükümetinin “İlk Kararname” sine ne kadar uzağa gitmeye gerek yok. İnsanlığı bir nükleer savaşta yok olmaktan kurtarmak için yorulmak bilmez çabalar gösteren, nükleer denemeleri 1.5 sene süreyle tek taraflı durduran, silahsızlanmanın denetlenebileceğini kanıtlayan, 21. Yüzyıla silahlardan arındırılmış bir dünya ile girmeyi programlaştıran ve bunun için aktif, kararlı, yapıcı bir politika yürüten ülkenin, halkın ve partinin adresi bellidir. Bu anlaşma, “nükleer bir savaşta kazanan taraf olamaz” gerçeğini kanıtlayan yeni politik düşüncenin de uluslararası alandaki başarısıdır. Yarattığı umut verici ortamdan esinlenerek “Savaşsız bir dünya yaratıyoruz” diyen Gorbacov, tüm barışseverlerin ortak dileğini ve özlemini dile getiriyordu.

Peki nükleer savaş tehlikesi ortadan kalktı mı? Tüm nükleer silahların sadece yüzde 6'sını oluşturulan bu füzelerin yok edilmesi yeterli mi? Elbette hayır. Savaşsız bir dünya yaratmanın yolu, nükleer silahlardan arındırılmış bir dünya yaratmaktan geçer. Şimdi barış güçleri savaşıma daha aktif ve daha kararlı bir şekilde devam etmeli; çünkü dünya barışının sigortası onlardır.

Diğer taraftan, Askeri Sanayi Kompleksi'nin savaş yatırımlarını durdurduğunu, militarist çevrelerin yumuşadığını sanmak yanlış olur. Açık ki Reagan, barışsever güçlerin kararlı savaşları sonucu, manevra olanakları daraldığı için anlaşmayı imzaladı. Her ne kadar, “Tarihi yapıyoruz. Tarihin yönünü değiştirmek elimizdedir” diyerek “barışsever” göründüyse de, “Yıldızlar Savaşı” projesinden vazgeçmediğini tekrarlıyarak gerçek yüzünü açığa vurmakta gecikmedi. INF dışında kalan kısa menzilli silahların modernleştirilmesi ve konvansiyonel silahların arttırılması konusundaki NA-

TO kararı ise, aynı çevrelerin barış konusundaki ikiyüzlülüğünü göstermeye yetti.

Ya Türkiye Ne Yapıyor?

Özal hükümeti, ikiyüzlülük konusunda emperyalist çevrelerden hiç de geri kalmıyor. İrangoze rezaletinin kararlık adamları Türkiye’de cirir atıyor. Ankara hükümeti, İsrail’den İran’a 18 Hawk füzesi taşıyan uçağa geçiş izni veriyor. Silahların modernizasyonu adı altında Lance-2 füzelerini Türkiye’ye yerleştirme hazırlığı yapıyor. Faşist cunta silaha doymuyor.

INF Anlaşması'nın imzalanmasından sonra Özal, “Türkiye pazarlık masasına gelemez” diyor. Başka? “NATO ne karar verirse bu konuda biz ona uyarız” diyor. Hani Türkiye bağımsızdı? Nedir Özal'ın korktuğu pazarlık?

Türkiye’de ve T. Kürdistanı’nda birçok üssün varlığı ve bu üslerde sayısı açıklanmayan nükleer silahların depolandığı biliniyor. Türkiye’de kısa menzilli füzeler ve F-104 ile F-4 uçaklarının taşıyabileceği taktik nükleer bombalar da var. Nükleer sistemlerin en yoğun olduğu Adana yakınlarındaki İncirlik Hava Üssü’nde F-16 ve F-4 savaş uçaklarına takılmak üzere yaklaşık 200 adet ABD nükleer bombası bulunuyor. Erhaç,

Mürted, Balıkesir ve Eskişehir hava üslerinde 100’e yakın nükleer bomba ABD’nin F-16 ve F-4’leriyle Türk F-4E ve F-104 uçaklarına takılmayı bekliyor. Adı geçen uçaklar da çift yetenekli sisteme sahip. Yani bu uçaklar, istendiği zaman nükleer bomba taşıyabilecek ve savaşa katılabilecek durumda bekletiliyor.

Dahası var. Türkiye’de yaklaşık 300 adet nükleer başlıklı bomba, 75 adet obüs topu ve diğer nükleer başlıklarla birlikte yaklaşık 500 nükleer silah bulunduğu belirtiliyor. Nükleer silahların yerleştirilmesi açısından Türkiye, NATO ülkeleri içinde FAC, İngiltere ve İtalya’dan sonra dördüncü sırada bulunuyor.

ABD Savunma Bakanlığı’nın geçtiğimiz yıl aldığı karar çerçevesinde İncirlik Üssü’ne 30 adet yeni nükleer silah yerleştiriliyor. Geriye kalan 4 üsse de 6’şar adet nükleer sistem kurulacak. Faşist rejimin sahiplerini silahlanmaya zorlayan ne? Sadece Suriye ve Yunanistan mı? Yoksa kimsenin artık inanmadığı şu ünlü “Sovyet tehdidi” masalı mı? Elbette hayır. O, asıl olarak da Kürdistan’ı elinde tutmak, bölge halklarına gözdağı vermek için silahlanıyor. Ama toplumsal gelişme yasalarının önüne nükleer silahlarla set çekilemez.

ZORBA ÖZAL İKTİDARI ...

(Baştarafı 1. sayfada)

doğrultu oldu. Sosyal demokrat eğilimli çoğunluğun kendisine lider gözüyle baktığı bu adam, ısrarla kendisini bir azınlığın lideri durumuna düşürdü. Son seçimler sırasında oynadığı rol ise, nesnel olarak, ANAP’ın düşük bir oy yüzdesiyle ezici çoğunluğu sağlamasına, böylece Evren-Özal ekibinin, diğer bir deyişle 12 Eylül rejiminin ömrünün uzamasına yardımcı oldu. Bunun ardından ise, trajik biçimde politik hayattan çekildiğini açıkladı.

SHP ise, Özal’ın seçim yasasında yaptığı olup bitilere boyun eğerek, bir yanılla da, Ecevit’i devre dışı bırakmak için bunu bir fırsat sayarak, dolaylı da olsa, Evren-Özal ekibinin hesaplarına katkıda bulundu. Oysa bu hesabı bozmak mümkünüdü. Boykot uygun ve tam zamanında bir araç olarak gündeme gelmişti. Böylesine ortak bir boykot karşısında yapılacak seçim meşruyetini tümünden yitirir, Özal ve ekibini çok güç duruma düşürürdü. Böylesine bir tutum geniş yığınları zorba rejime karşı harekete geçirmenin, demokratik hak ve özgürlükleri kazanmaya yönelik yığınal bir mücadeleden yolunu açar ve buna elverişli bir ortam hazırlardı. Oysa, başta Er-

dal İnönü olmak üzere SHP ekibi böylesine mücadeleci bir tutum takınmadı ve küçük hesaplara yenildi. İnönü bakımından şaşırtıcı olmayan bir durumdu bu. Erdal İnönü, başından beri, —faşist rejimin çizdiği çerçevede de olsa— “yasal” sınırlara çok bağlı bir lider. O, 12 Eylül yönetimiyle uzlaşma içinde yol almaya çalışıyor. Oysa demokrasi mücadelesi bu biçimde verilemez. Bu yığınları pasifleştiren bir yöntemdir. Yığınlar eyleme geçirilmeden ise Türkiye’de demokrasi yönünde ciddi adımlar atmak mümkün değil.

Yüzde 36 oyla mecliste üçte ikie yakın çoğunluk sağlayan Özal hükümetinin işi hiç de kolay olmayacak. Bu, kitle desteği bakımından zayıf bir iktidar olacaktır. Seçimlerin ardından başlayan yeni zam dalgaları büyük halk çoğunluğu için yaşamı biraz daha zorlaştıracak ve kitle desteğini daha da zayıflatacaktır. Bu iktidarın beş yıl daha başta kalması güçtür. Eğer, zaten ekonomik sıkıntılardan ve baskıdan bunalmış olan yığınların tepkilerini eylem alanına çekmek ve onları yönlendirmek başarılabilirse, sözkonusu hileli zafer, Bay Özal ve temsil ettiği güçler için acı bir yenilgiye de dönüşebilir. Bunun için de yığın mücadelesini pasifleştirici, uzlaşmacı ve yatıştırıcı yöntemler değil, mücadeleci yöntemler gereklidir.

Helsinki İzleme Komitesi'nin Raporu

“TÜRK ORDUSU KÜRT HALKINA KARŞI TOPYEKÜN BİR SAVAŞ AÇMIŞ GÖRÜNÜYOR”

ABD Helsinki İzleme Komitesi, geçmiş yıllarda olduğu gibi bu yıl da Türkiye üzerine geniş bir rapor yayınladı. 184 sayfa tutan rapor, Komite adına bir heyetin 1987 Haziranı'nda Türkiye'de ve Türkiye Kürdistanı'nda yaptığı araştırma ve gözlemlerin yanı sıra, yurt içinde ve dışında çeşitli kaynaklardan edinilen çeşitli bilgi ve belgeleri de içeriyor.

Raporun giriş bölümünde Türkiye'de insan haklarının son durumuna genel biçimde değinilerek şöyle deniyor:

“Türkiye'de insan haklarıyla ilgili olarak temel sorun değişmemiştir: Bu, 1982 Anayasasının baskıcı karakterinden ve halen yürürlükte olan ve toplumsal yaşamı olumsuz biçimde etkileyen bir dizi benzer yasadaki kaynaklanıyor. 1983'ten beri gözyumulan kimi özgürlükler ise, daha çok uluslararası kamuoyuna karşı bir jest olup, hükümetin demokrasi ve insan haklarını gerçek anlamda istediği anlamına gelmiyor. Çünkü bu özgürlüklerin hiçbir yasal güvencesi yok, politikada bir değişiklikte birlikte herşey biranda kolayca tersine dönebilir.”

İşkencelerle ilgili olarak da şöyle deniyor:

“Bize ulaşan işkence kanıtları gösteriyor ki, Türkiye'de işkence, geçen yıllarda olduğu gibi bugün de sistemli biçimde uygulanmakta, aynı teknikler kullanılmakta ve aynı polis karakollarında yapılmaktadır. Eğer bugün işkence olayları düne göre sayıca daha azsa, bu, tutuklama olaylarının da daha az olması nedeniyle, yoksa uygulama değiştiği için değil.”

Türkiye'ye giden heyetin üyeleri **Jeri Laber** ve **Lois Whitman**, 1985 yılında Türkiye'ye aynı amaçla gittiklerinde Türk hükümetinin ve birçok yetkilinin, daha önce görülmemiş derecede kendilerine yakın ilgi gösterdiğini, görüşmelerine kolaylık sağlandığını belirtiyorlar. Ama son gidişlerinde (Haziran 1987) hükümetin tutumunu oldukça değişik bulduklarını anlatıyor ve şöyle diyorlar:

“Ne zaman ki yetkililer, bizim halihazır gündemimizi genişletip Türkiye'nin güneydoğusundaki Kürt azınlığın durumunu soruşturmayı da planladığımızın farkına vardılar, daha önce bize açılmış olan kapılar kapanıverdi. Bize dendi ki, eğer yolu-

muza devam edersek, yalnız güneydoğudaki resmi görevliler değil, Ankara'dakiler de bizimle herhangi bir görüşme yapmayacaklar...”

“Türk yetkililer, öyle görünüyor ki, Helsinki İzleme Komitesi'nin insan haklarına ilişkin olarak Türkiye'deki birçok uygulamalara getirdiği eleştirilerden, özellikle de Türkiye'deki en hassas insan hakları konusu olan Kürtlerin durumunun soruşturma konusu edilmesinden çok rahatsızdırlar.”

“Hükümetin razı olmamasına rağmen Doğu Türkiye'ye gittik. Kürt halkından birçok kişiyle —avukatlar, politik liderler, gazeteciler, işadamları— görüştük. Bu kişiler, son derece ağır baskı ortamının devam ettiğini ve bazı yönlerden, 1980 darbesinden bu yana daha da ağırlaştığını belirttiler...”

“Kürt azınlığın etnik varlığı uzun zamandan beri inkar edilmiştir: Kürt dili, kültürü, gelenekleri, tarihi Türk hükümetince tanınmıyor; hatta Kürtlerin varlığı bile inkar ediliyor. Şimdi bölgedeki askeri eylemler, öyle görünüyor ki, Kürtleri daha ileri ölçüde sindirmek için hükümetin eline fırsatlar vermiştir. Sivil halk ordu ve gerillaların arasında kalmış, iki taraftan da baskı ve zulüm görmektedir. Türk hükümetine göre, oldukça küçük bir çete olan gerillalar, masum sivil halka karşı —ki kurbanların birçoğu kadın ve çocuk— saldırılarında merhametsizce davranıyorlar. Diğer yandan, Türk ordusu da, yerli halkı teröristlere yardım etmekle suçlayarak Kürt halkına karşı topyekün bir savaş açmış görünüyor. Güneydoğu'da gezebildiğimiz bazı yöreler sürekli bir savaş hali görünümünde idiler. Biz, seyrek olarak yeralan gerilla hücumlarından çok, ordunun hergün devam eden uygulamalarına yönelik pekçok şikayetlere tanık olduk.”

“Bu sınırlı araştırma bile bize şu nu açıkça gösterdi ki, Türk hükümeti Doğu'da kendisine zarar veren bir politika izliyor. O, yerel halkın etnik haklarını ve ekonomik istemlerini tanımamakla, nefret ve ayaklanma alevlerini körüklüyor...”

Raporda temel hak ve özgürlüklere, işkence uygulamalarına, hapisanelere, Kürt halkının durumuna geniş bölümler ayrılmış. Son bölümde ise, Komite'nin, Türkiye'deki du-

rumun iyileştirilmesi için Türk hükümetine yaptığı tavsiyeler yeralıyor. Bunlar işkencenin önlenmesine, cezaevi şartlarının düzeltilmesine, genel afa, basın özgürlüğüne, Anayasa, ceza yasası ve diğer anti-demokratik yasa ve hükümlerin değiştirilmesine ilişkin.

Bu bölümde Kürtlerle ilgili olarak da şöyle deniyor:

“Kürt azınlığın sorunlarına ilişkin olarak yaptığımız araştırma sonucu Türk hükümetine şunları tavsiye ediyoruz:

- Kürtlerin varlığı tanınmalı ve Türklerle tanınan politik ve medeni haklar onlara da sağlanmalı;

- Kürtlerin etnik varlığını ortadan kaldırmayı amaçlayan kısıtlamalara son verilmeli: Kürt dilinin, müziğinin ve dansının kullanılması serbest bırakılmalı; Kürt ulusal günleri serbestçe kutlanmalı; Kürt isimlerinin kullanılması, cezaevinde ve gözaltında Kürt dilinin tutuklular, ziyaretçiler ve avukatlar tarafından kullanılması serbest olmalı;

- Kürt derneklerinin kurulması, Kürtçe kitapların ve periyodik yayınların basımı ve dağıtımı serbest olmalı;

- Kürt azınlığın sorunlarını araştıracak ve durumunu iyileştirmek için tavsiyelerde bulunacak bir parlamento komisyonu oluşturulmalı;

- Köy koruculuğu sistemi kaldırılmalı;

- Gerilla savaşının yeraldığı bölgelerde sivil halkı koruyucu önlemler alınmalı;

- Sivil halka kötü davranan veya onları aşağılayan güvenlik güçleri veya askeri güçler uygun şekilde cezalandırılmalı;

- Yurt dışındaki Kürt mültecileri təciz etmeye son verilmeli; örneğin, onlar çocuklarına Kürtçe isimler verrebilmeli ve gerekli belgelere Kürtçeyi anadil olarak yazdırabilmelidir;

- Sivil halka yönelik sürgünlere son verilmeli.”

Raporun sonunda ayrıca, ABD'nin ve Batı Avrupa hükümetlerinin, Türkiye'ye sağladıkları askeri ve mali destekten söz edilerek, bu ülkelerin, insan hakları ve demokrasi yönünde ileri adımlar atılması için Türkiye üzerinde etkide bulunmaları isteniyor.